

České děti jako čtenáři v roce 2013/2014

- Středočeský kraj
- 17.3.2016
- Vít Richter
- Národní knihovna ČR
- vit.richter@nkp.cz

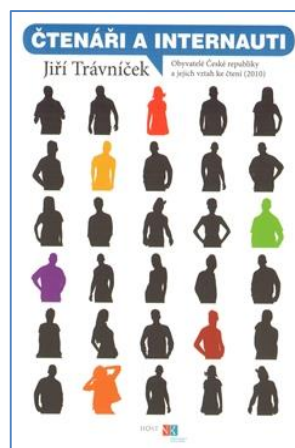
Pravidelné celostátní průzkumy

Průzkumy dospělé populace

r. 2007

r. 2010

r. 2013

Průzkumy dětí

r. 2013/2014

ČESKÉ DĚTI JAKO ČTENÁŘI

Irena Prázová
Kateřina Homolová
Hana Landová
Vít Richter

Základní údaje o průzkumu

- **Garant průzkumu:**
Knihovnický institut NK
- **Dotace:** Ministerstvo kultury
ČR
- **Praktická část** - agentura
Mediaresearch
- **Cílový vzorek** dětské
populace 6-8 let a 9-14 let
 - 2 032 respondentů
 - Kvantitativní a kvalitativní část
- Realizace výzkumu
 - Říjen-listopad 2013
 - Červen 2014

Hlavní témata

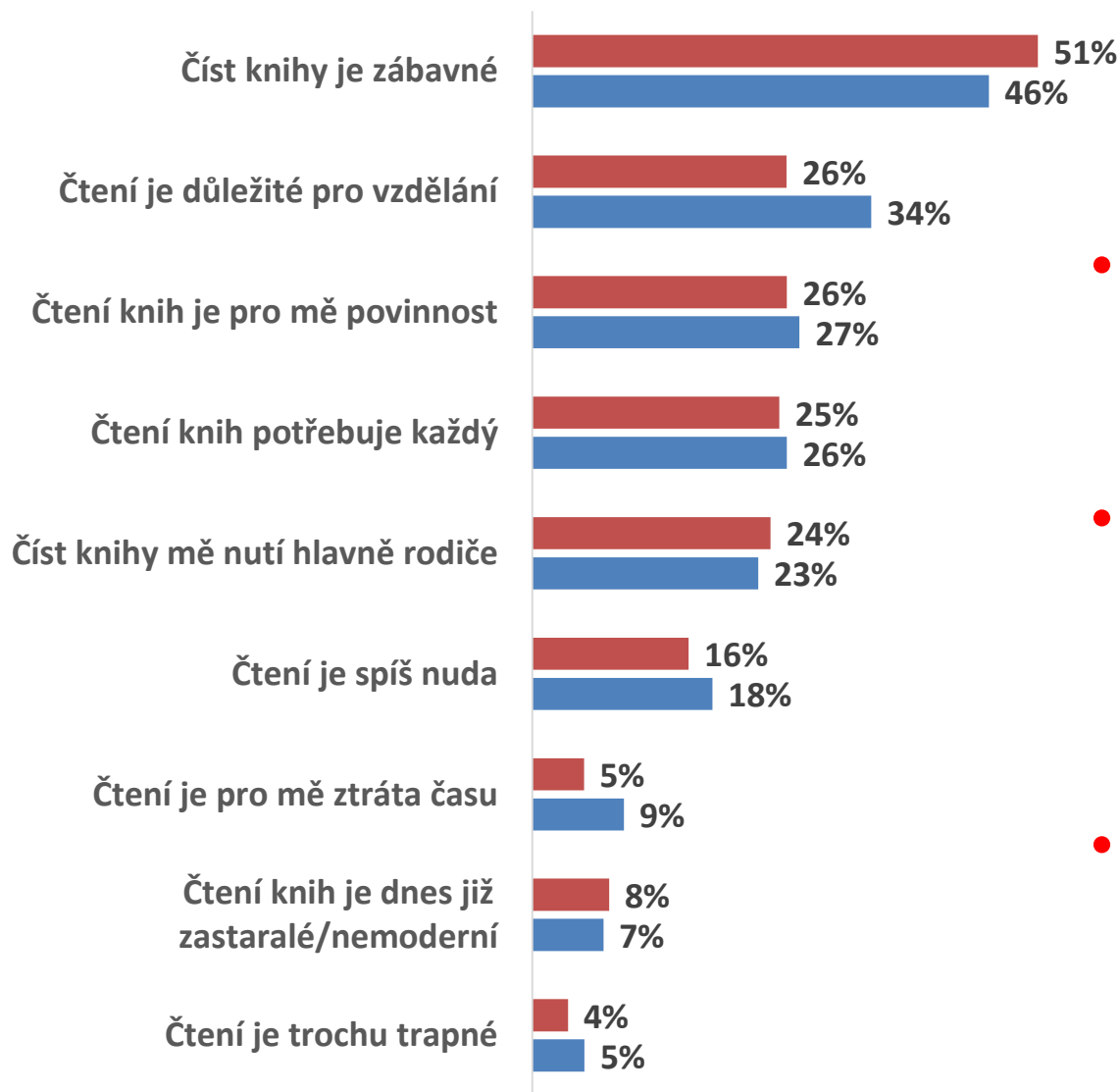
- Vztah dětí k četbě knih a frekvence čtení
- Co děti čtou?
- Čtenářské zázemí v rodině
- Čtení a škola
- Děti a jejich volný čas
- Veřejné knihovny
- Doporučení: rodiče, děti, škola

- **Možnosti srovnání:** Průzkum
Gabal, Václavíková Helšusová
2003
 - 1 092 respondentů

Co si děti myslí o čtení?

Co si myslíš o čtení knih?

■ Děti 6 až 8 let ■ Děti 9 až 14 let

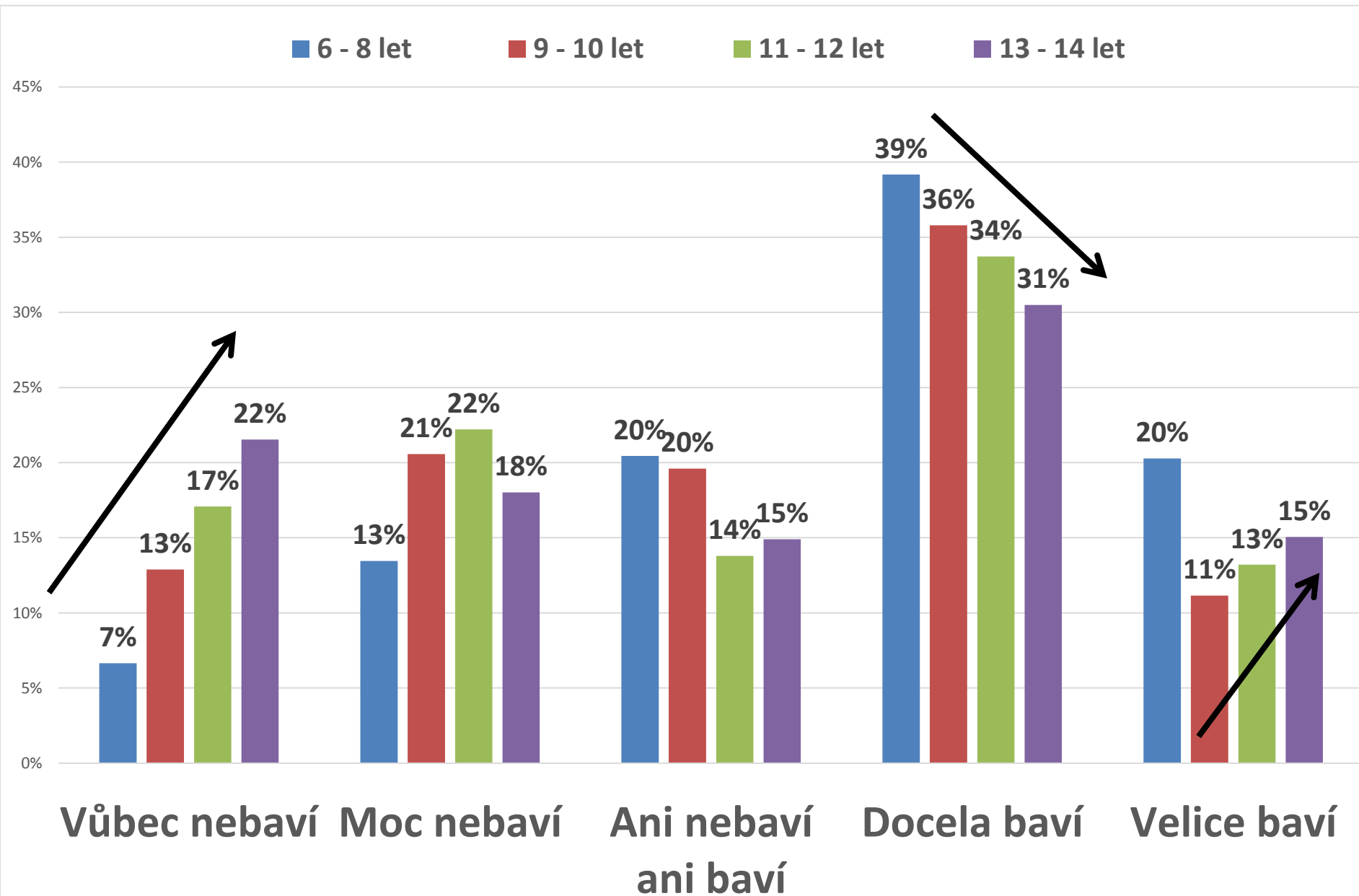

- Čtení je zábavné 51 % - 46 %

- Čtení je důležité pro vzdělání 26 % - 34 %

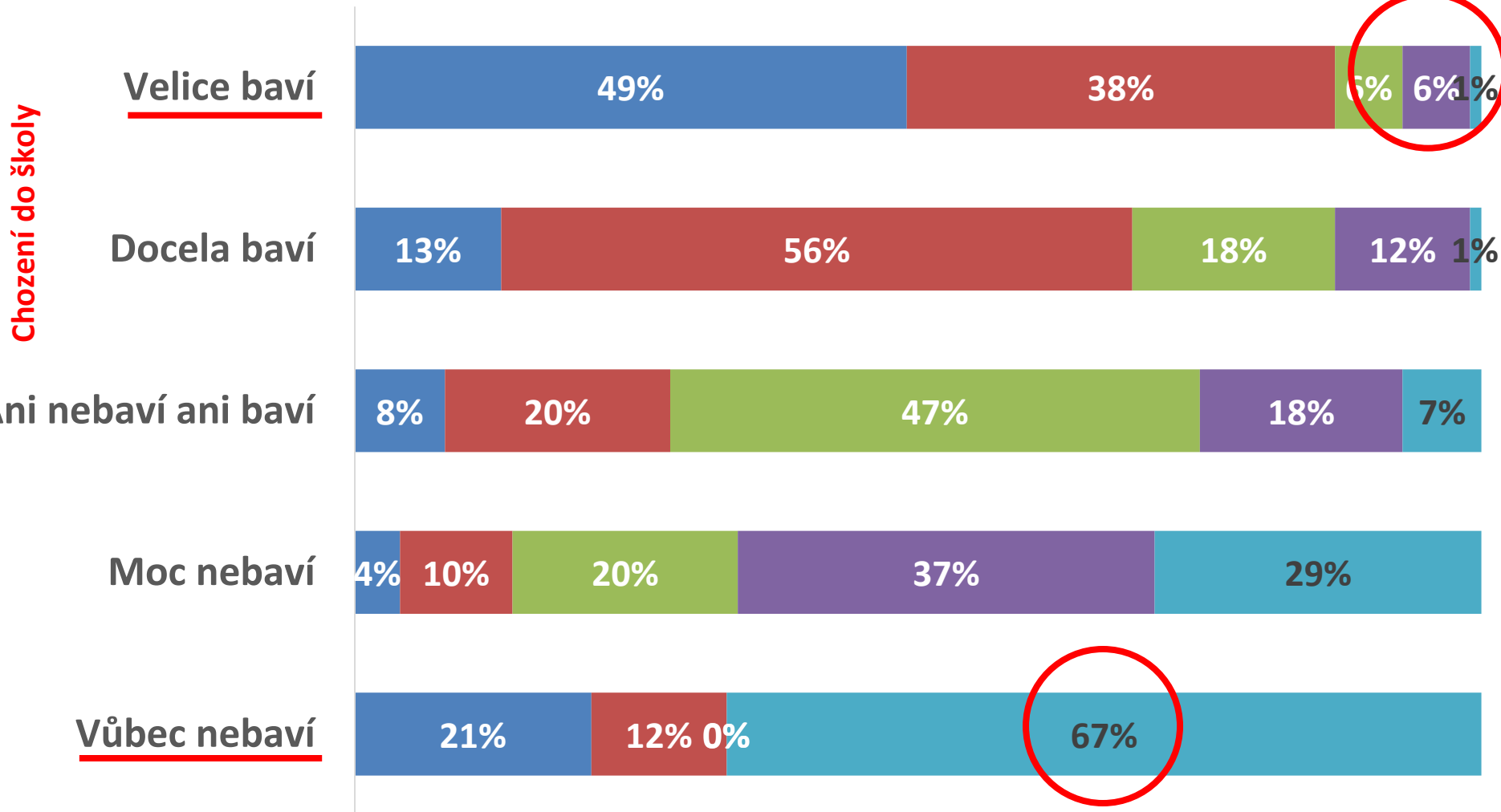
- Čtení je nuda 16 % a 18 %

Baví tě číst knížky?

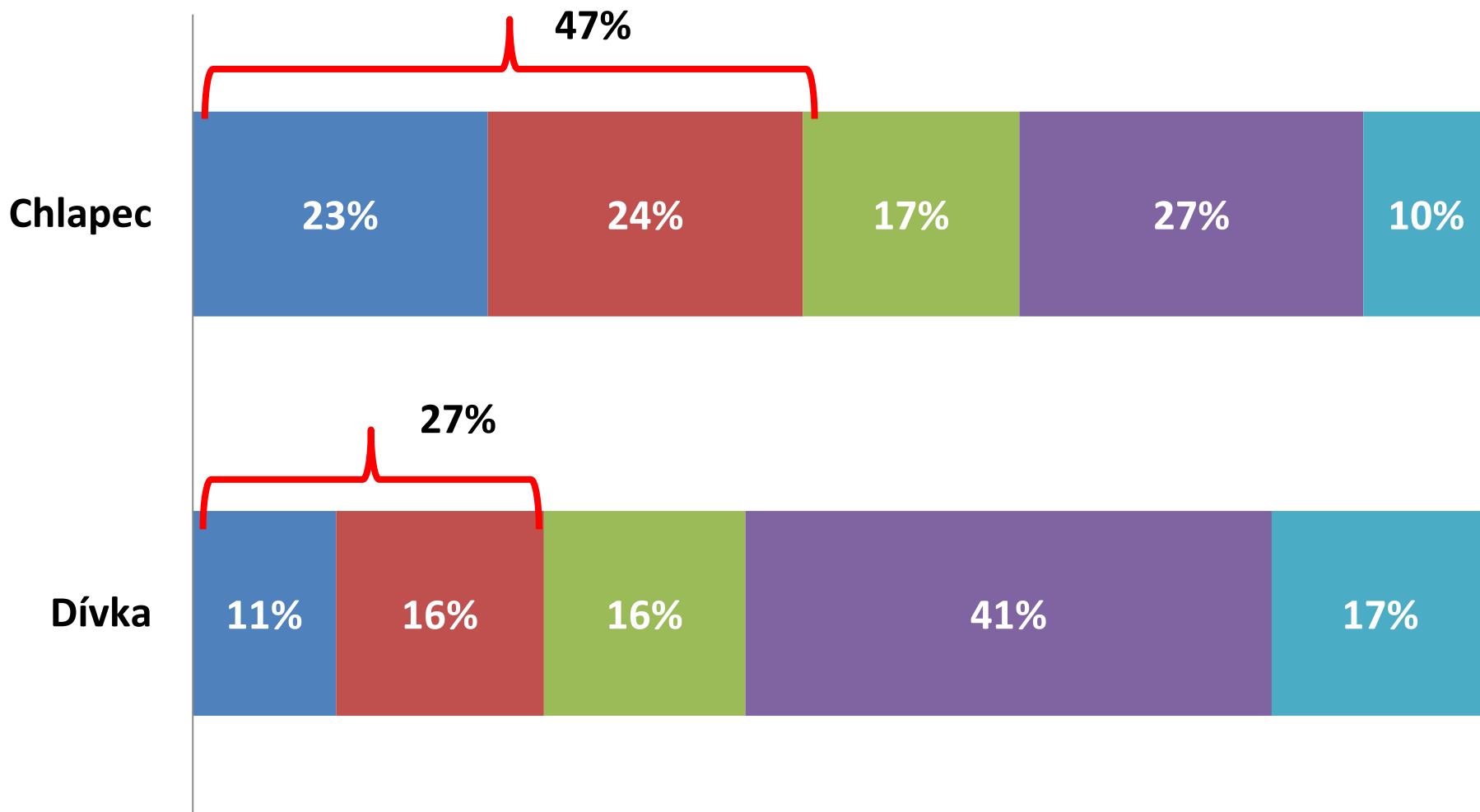
Baví tě čtení knih/baví tě chodit do školy? (děti 6 až 8 let)

■ Čtení velice baví
 ■ Čtení docela baví
 ■ Čtení ani nebaví ani baví
 ■ Čtení moc nebaví
 ■ Čtení vůbec nebaví

Baví tě číst knížky? (9-14 let)

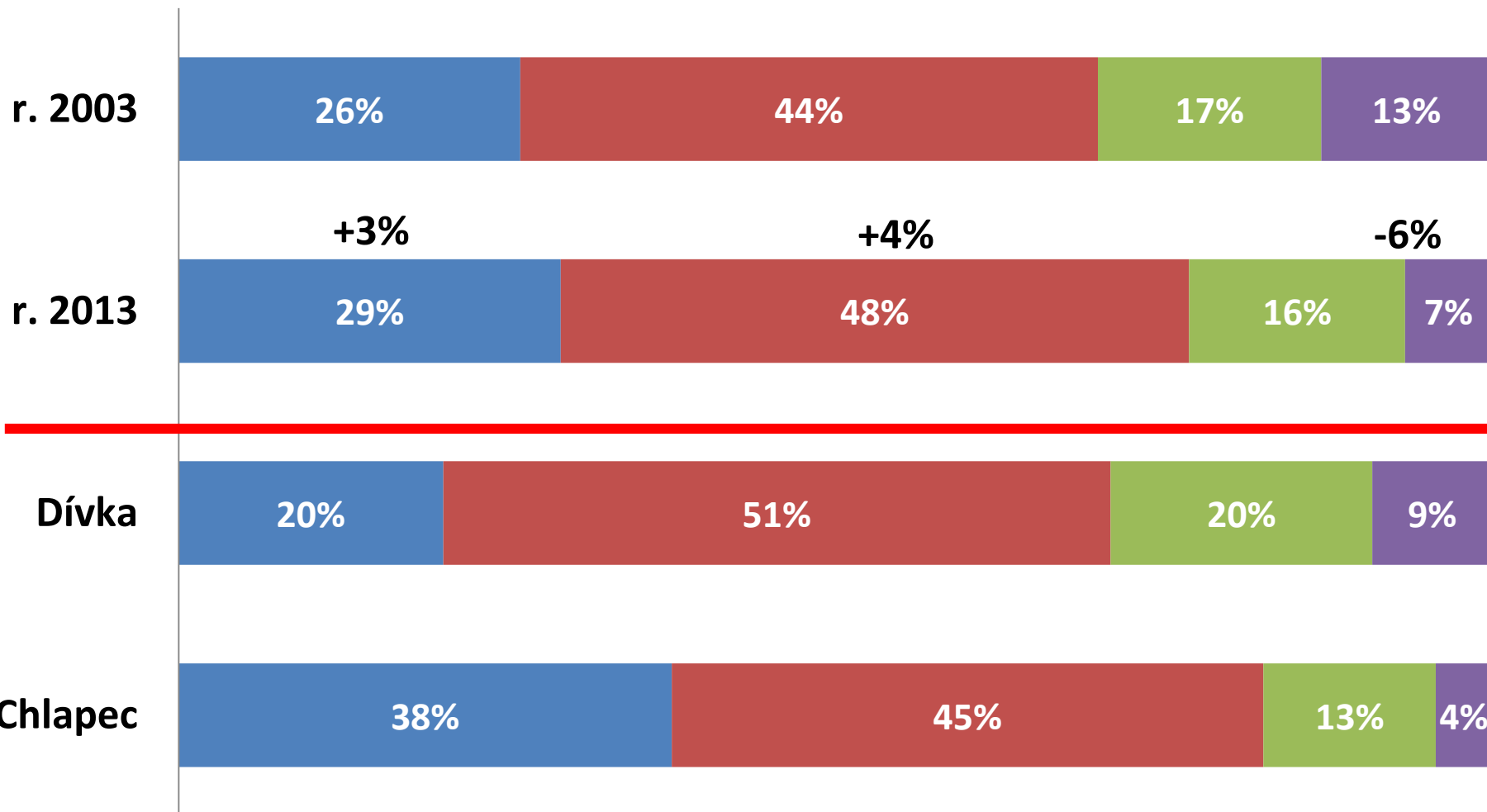
■ Vůbec nebaví ■ Moc nebaví ■ Ani nebaví ani baví ■ Docela baví ■ Velice baví

Čtou hodně nebo málo?

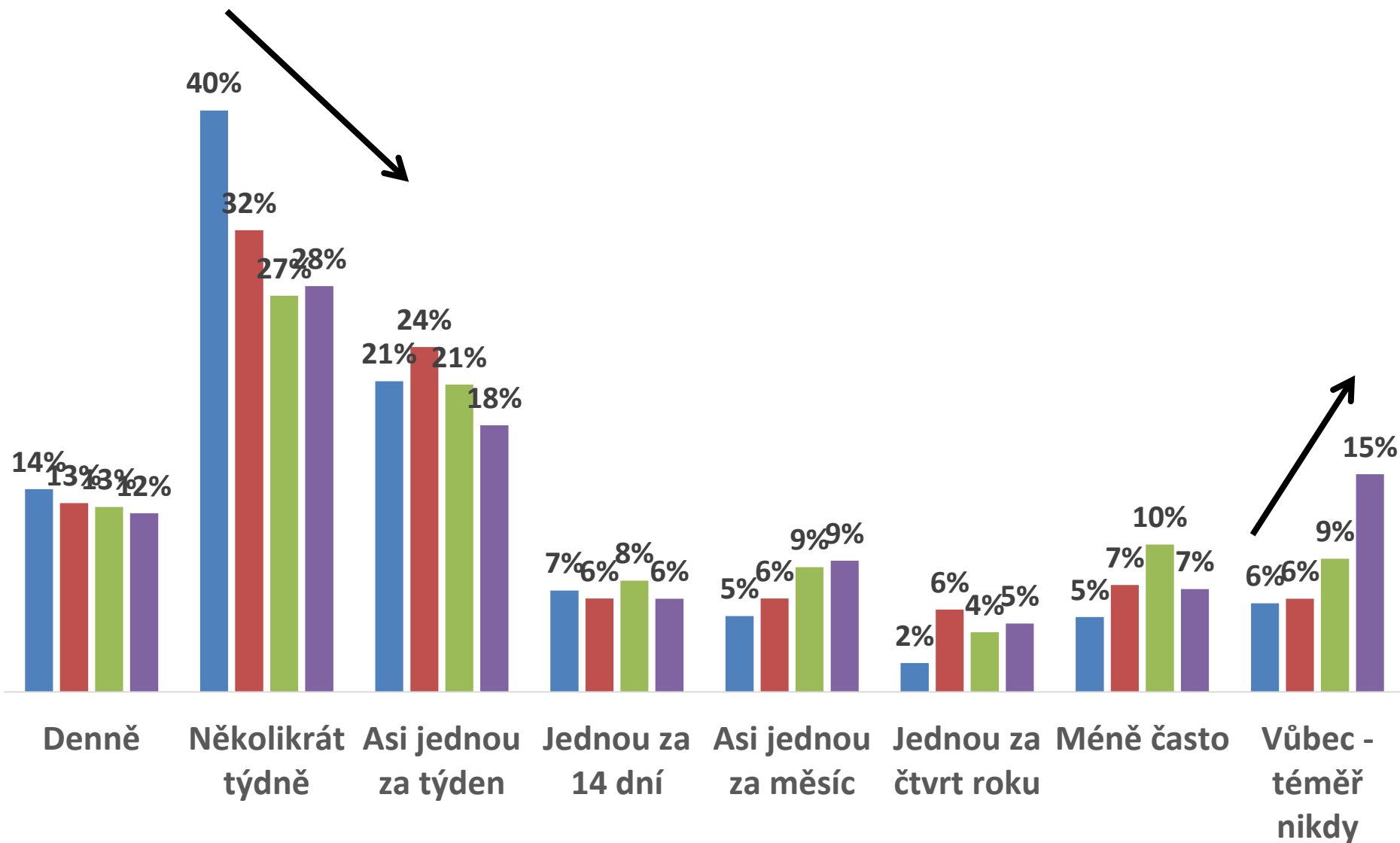
Kolik knih přečteš za měsíc? (9-14 let)

■ Žádnou ■ 1 knihu ■ 2 knihy ■ 3 a více knih

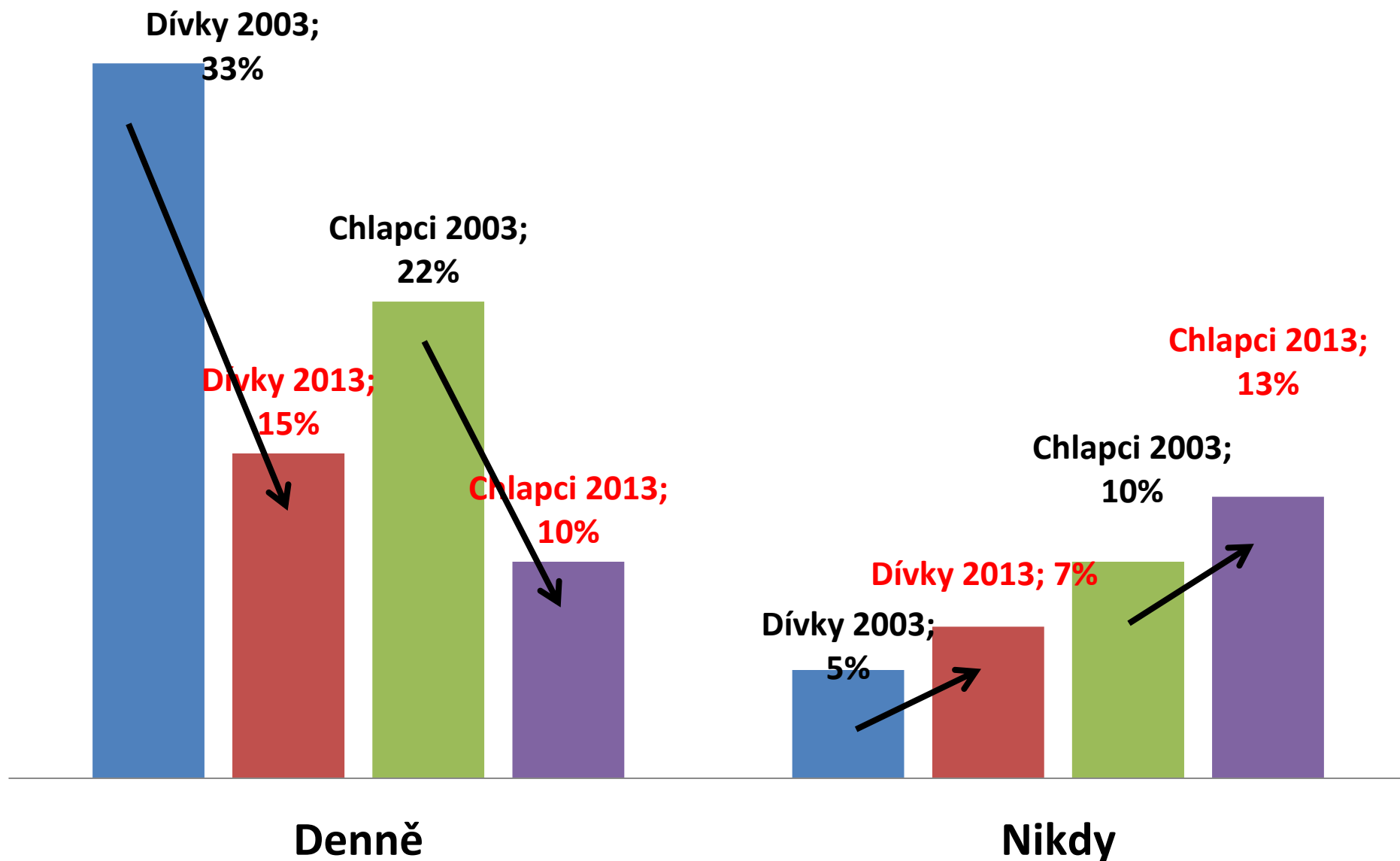

Jak často čteš knihy kromě učebnic?

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

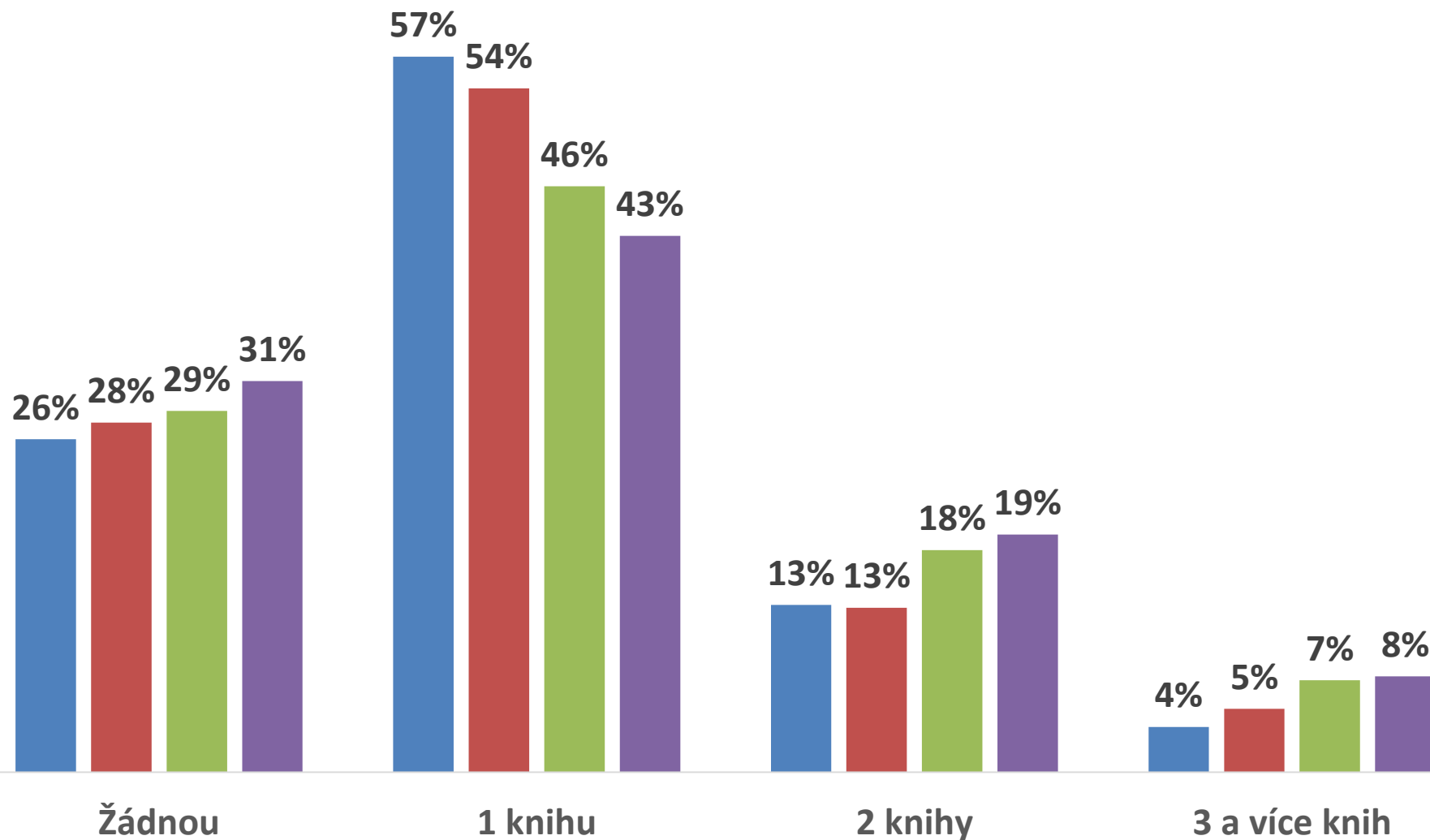

Výrazný pokles frekvence četby od roku 2003(9-14 let)

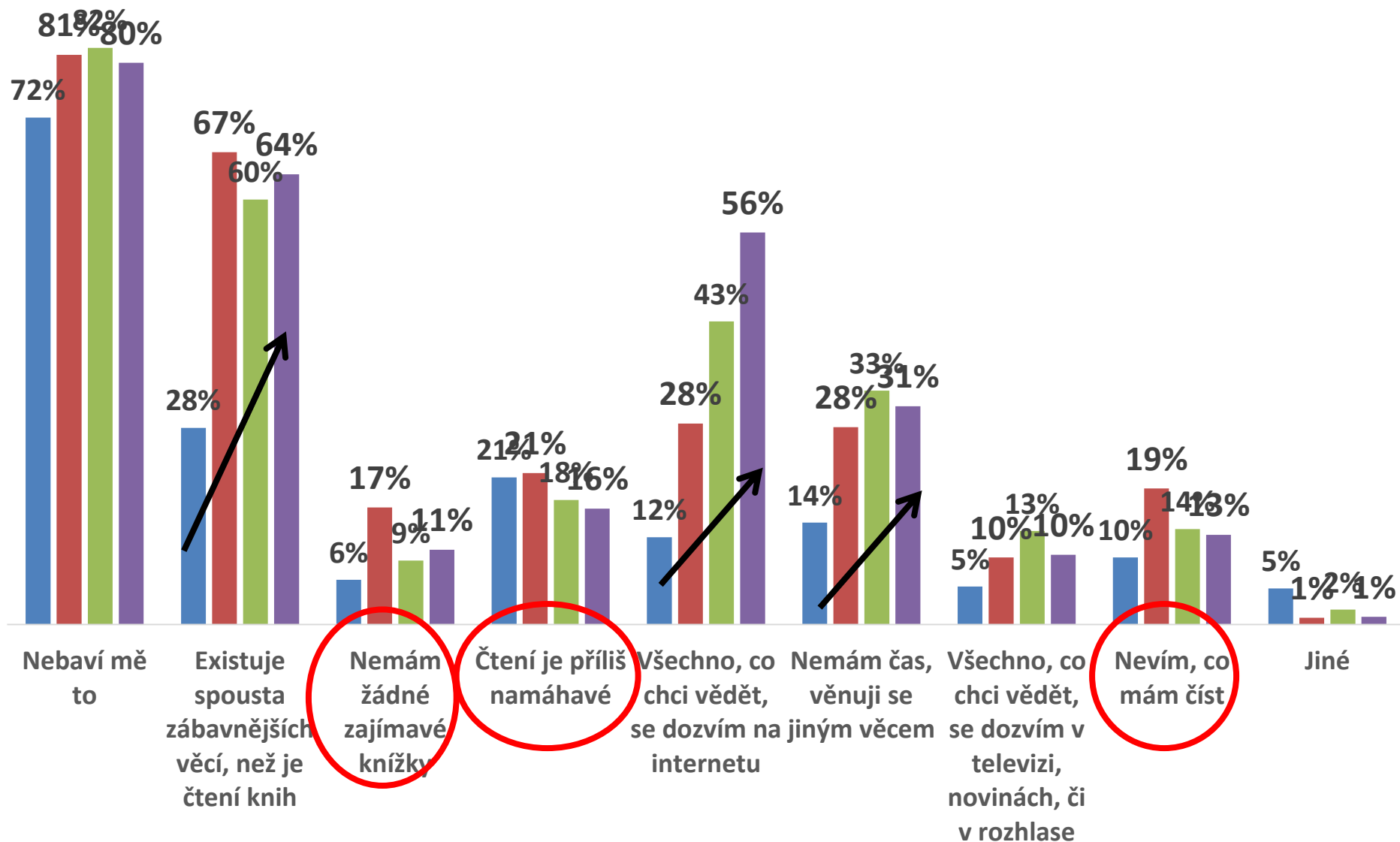
Kolik knih kromě školních učebnic asi přečteš za měsíc?

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

Proč nečteš častěji knihy?

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

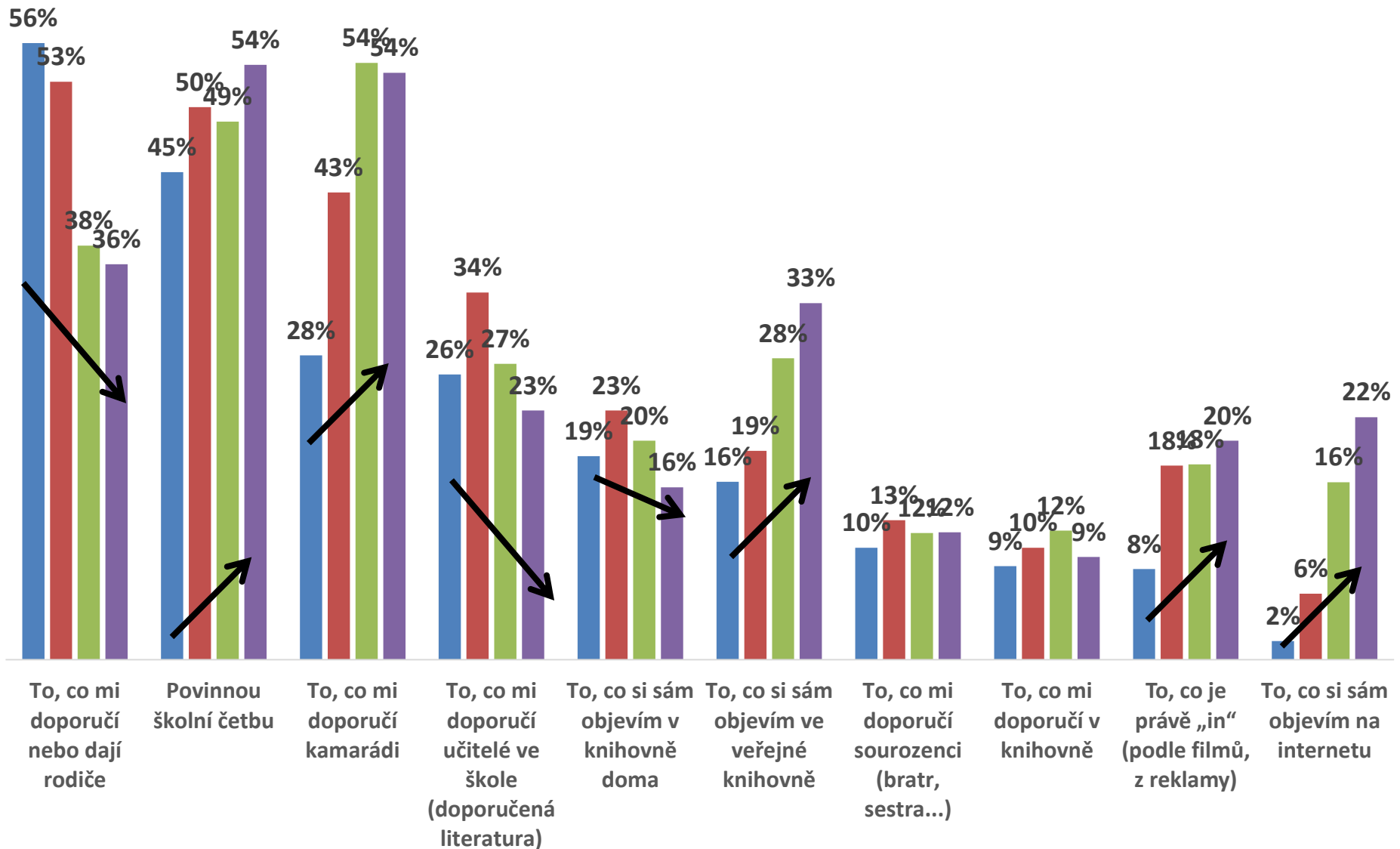
Shrnutí

- Polovina dětí vnímá čtení jako zábavu
 - S rostoucím věkem roste povědomí o významu čtení
 - Narůstá počet těch, které čtení nebaví
 - Současně se ale utvrzují silní čtenáři
- Velké rozdíly mezi chlapci a děvčaty
 - Skoro polovinu starších chlapců čtení nebaví
- V posledních 10 letech prořídnutí četby (méně často, méně knih)
- Hlavní důvody nečtení knih:
 - Čtení nebaví, jsou zábavnější aktivity, všechno je na internetu, nemám čas
 - Pro pětinu dětí zůstává čtení namáhavé, někteří nevědí, co číst
- Čtenářská gramotnost podstatně ovlivňuje úspěšnost dítěte ve vzdělávacím procesu
 - Čtení by mělo bavit – pokud baví čtení, baví i škola

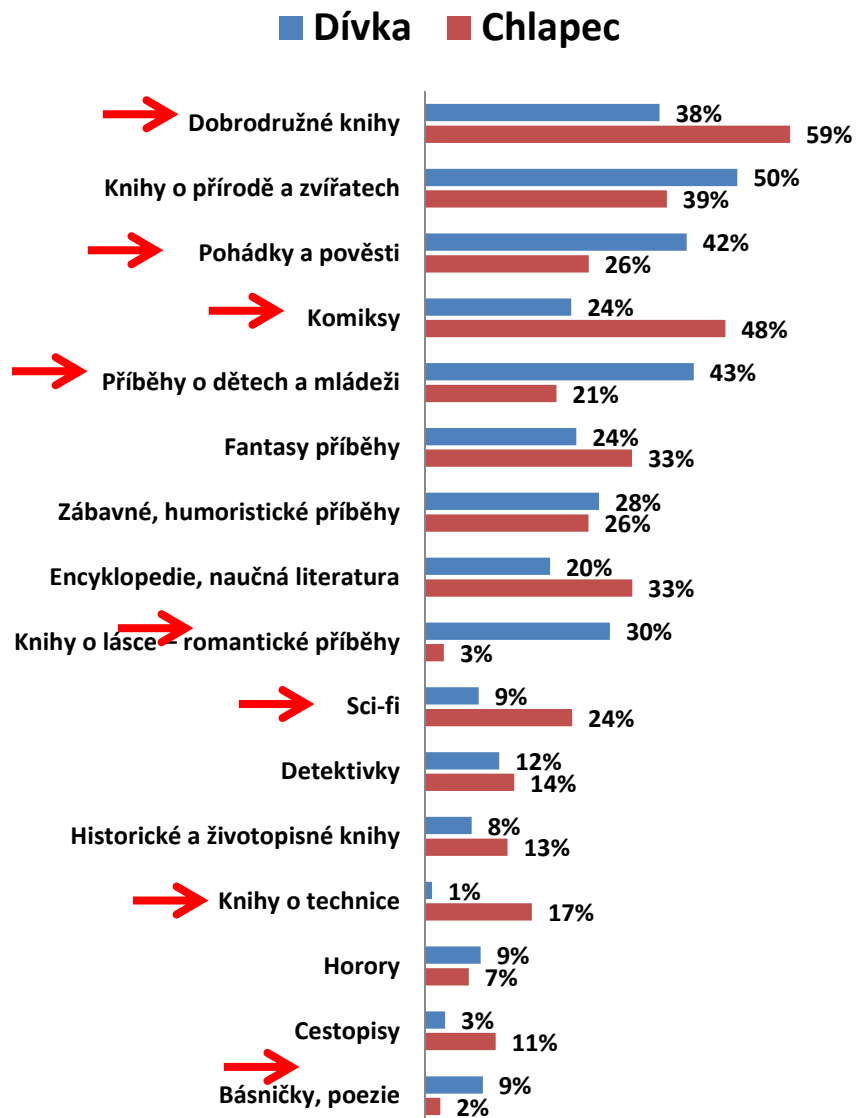
Co děti čtou?

Co nejčastěji čteš?

■ Věk 6 - 8 let ■ Věk 9 - 10 let ■ Věk 11 - 12 let ■ Věk 13 - 14 let

Jaké žánry nejraději čteš? (9-14 let)

• Dívky

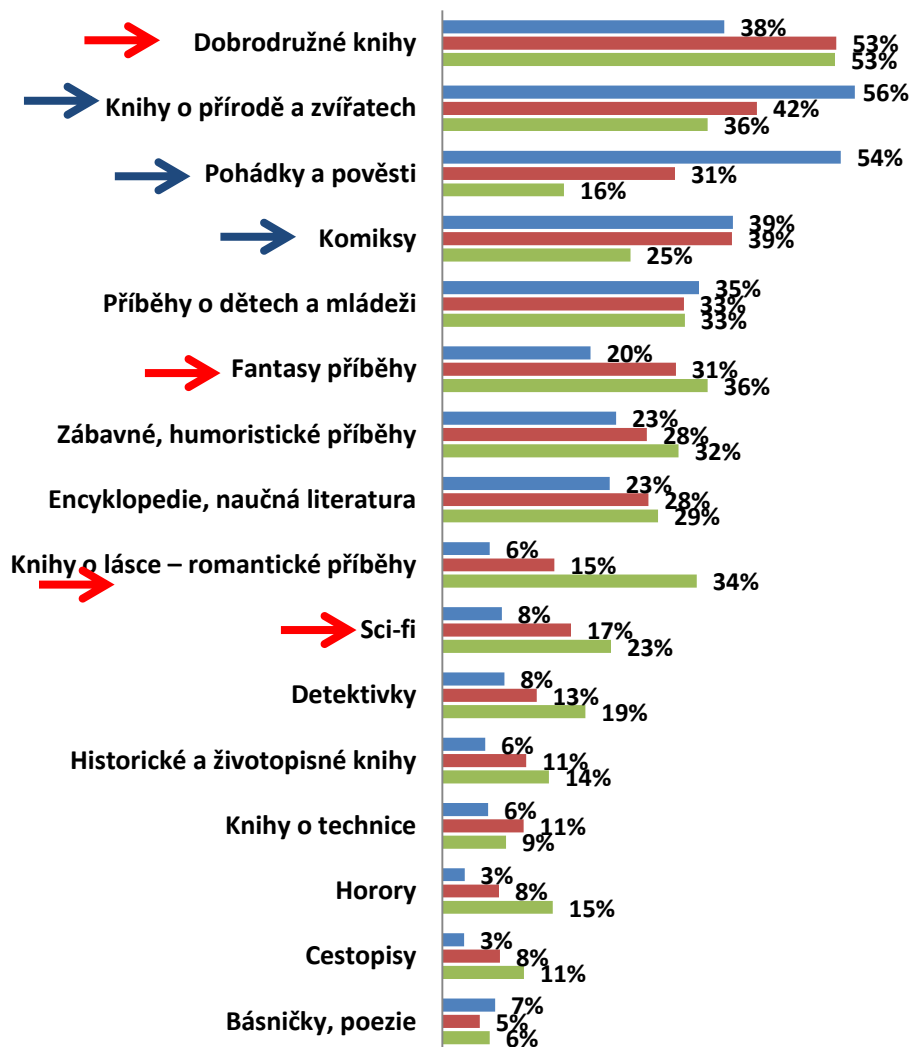
- Knihy o přírodě a zvířatech
- Příběhy o dětech
- Pohádky
- Dobrodružné knihy

• Chlapci

- Dobrodružné knihy
- Komiksy
- Knihy o přírodě a zvířatech
- Encyklopedie, naučná literatura

Obliba žánrů dle věku dítěte

■ 9-10 let ■ 11-12 let ■ 13-14 let

• 9 až 10 let

- Knihy o přírodě a zvířatech
- Pohádky a pověsti
- Komiksy
- Dobrodružné knihy

• 11 až 12 let

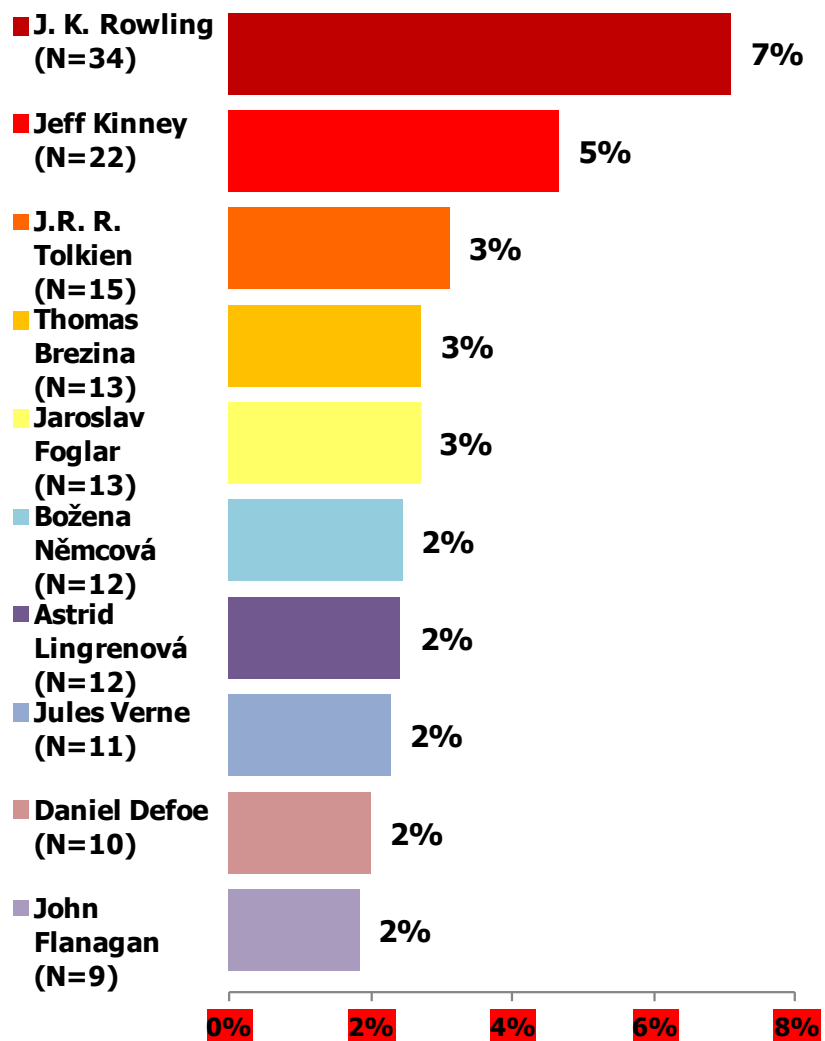
- Dobrodružné knihy
- Knihy o přírodě a zvířatech
- Komiksy
- Příběhy o dětech

• 13 až 14 let

- Dobrodružné knihy
- Fantasy příběhy
- Knihy o přírodě a zvířatech
- Knihy o lásce, romantické příběhy

TOP 10: Autor oblíbené knihy - otevřená otázka

Ti, co čtou alespoň jednou za 14 dní, N=1056

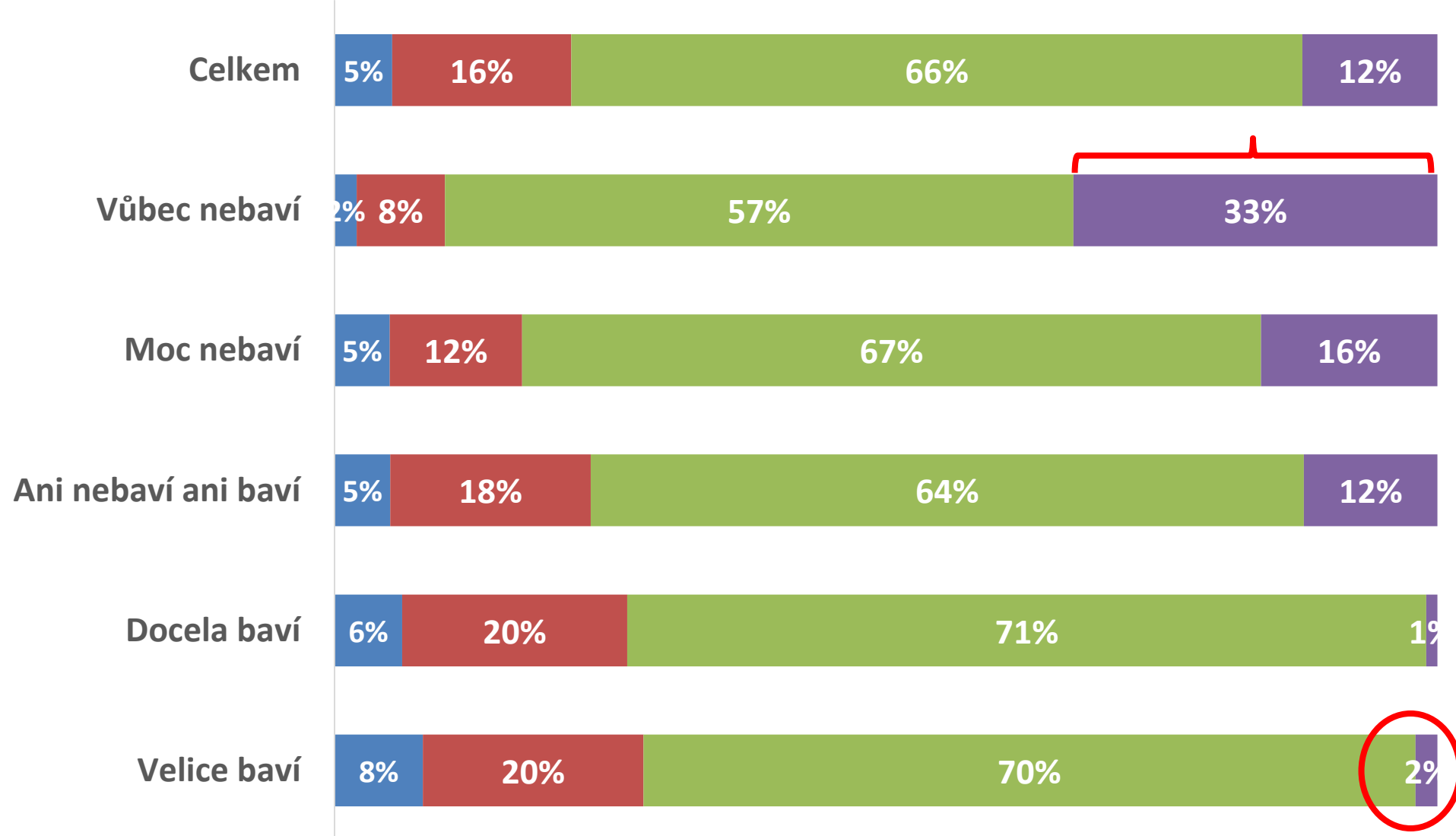
Shrnutí

- **Pro výběr četby jsou zpočátku nejdůležitější rodiče, jejich vliv postupně klesá**
- **Roste význam školy, kamarádů a vlastních objevů**
- **Obliba žánrů se proměňuje s věkem**
- **Existují podstatné rozdíly mezi chlapci a děvčaty**
- **Dnešní děti nemají velké čtenářské hrdiny**

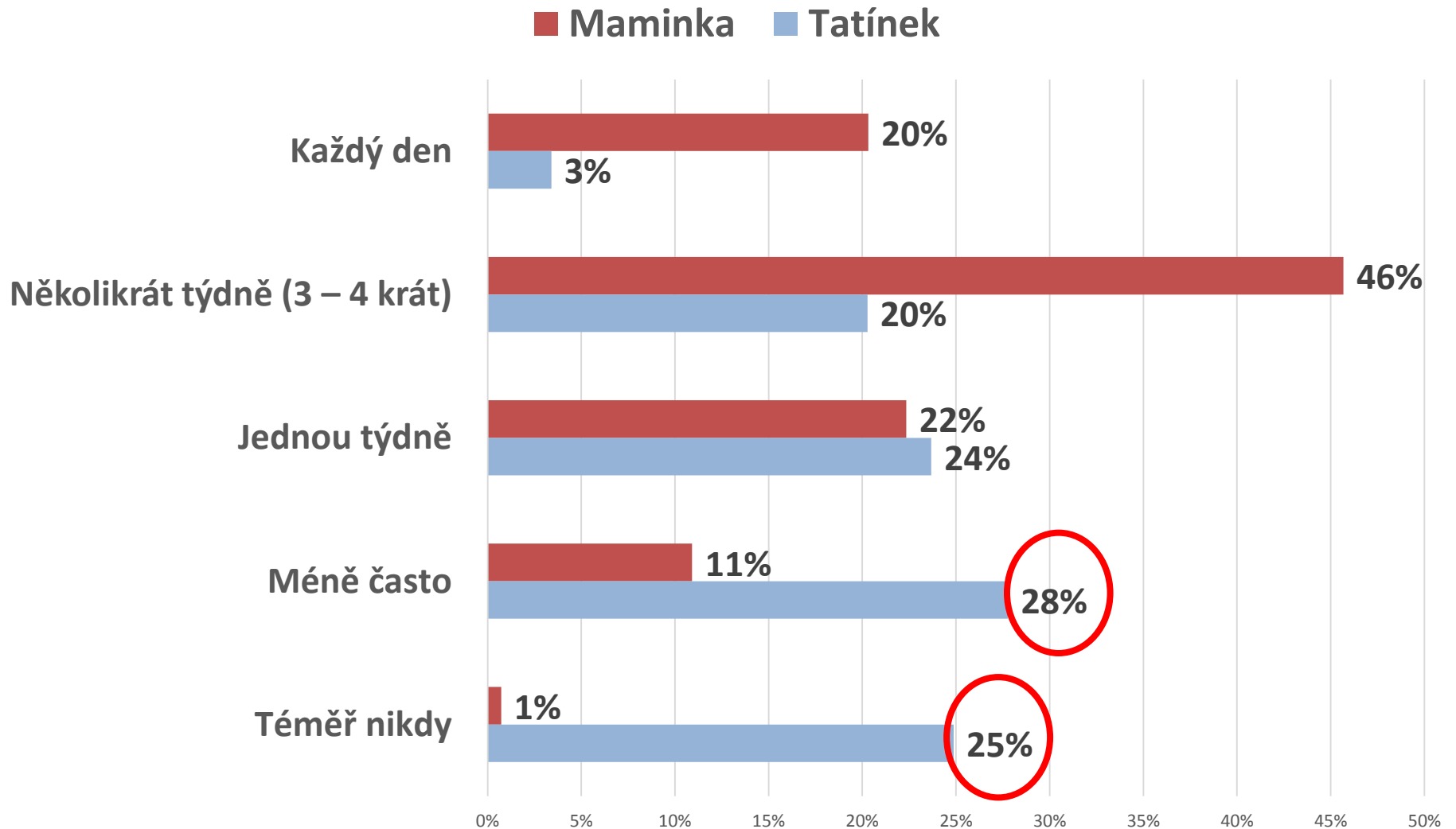
Čtenářské zázemí v rodině

Čtou ti někdy rodiče? (9-14 let)

■ Ano, často (pravidelně) ■ Ano, občas ■ Ne, dříve mi četli, ale nyní už nečtou ■ Ne, rodiče mi nikdy nečetli (nepředčítali)

Kdo a jak často dětem předčítá? (6-8 let)

Tatínkové málo předčítají

Rodiče jako čtenářský vzor

■ Velice baví
 ■ Docela baví
 ■ Ani nebaví ani baví
 ■ Moc nebaví
 ■ Vůbec nebaví

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Maminka - knížky

Čte

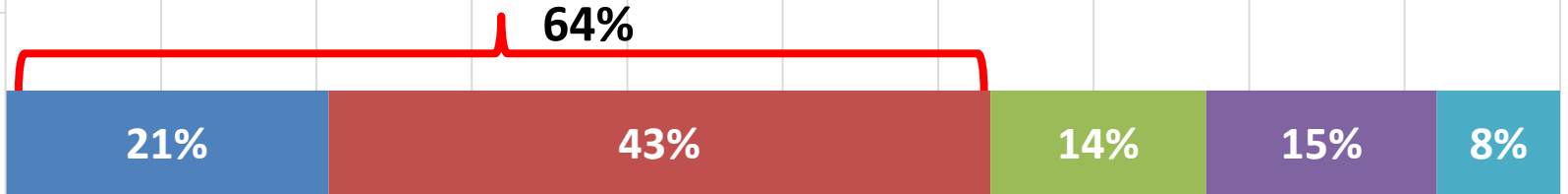

Nečte

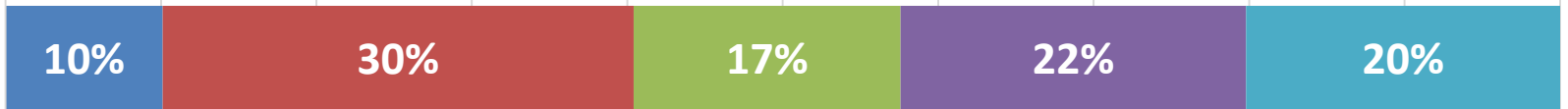

Tatínek - knížky

Čte

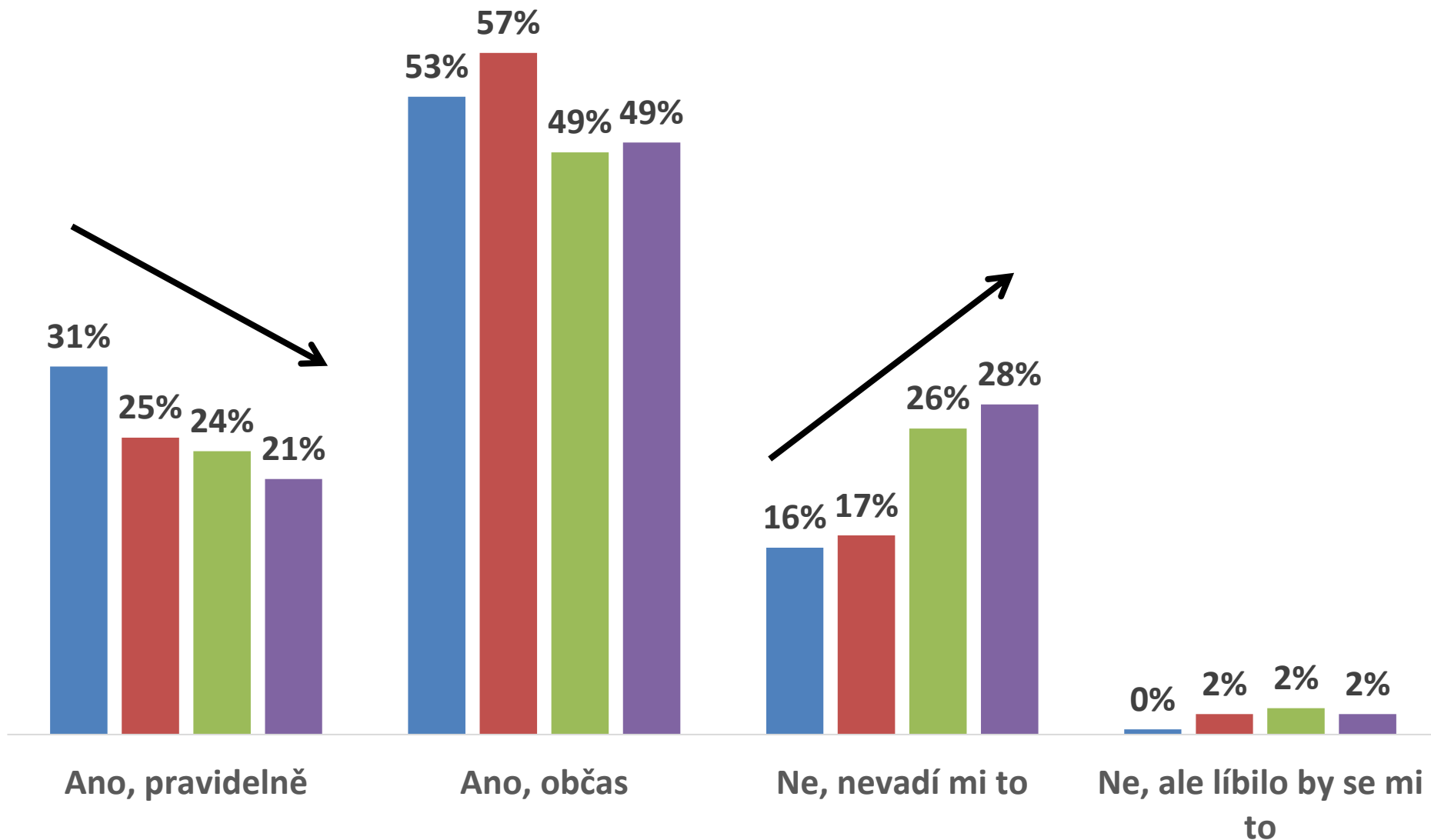
Nečte

Čtoucí tatínek má větší vliv

Dostáváš knihy jako dar?

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

Dětské čtenářství nejvíce ovlivňuje rodina

- **Pozitivní vliv předčítání – předčítají hlavně maminky**
- **Čtení rodičů jako dobrý příklad – tatínkové**
- **Vytvořit dětem čas a klid na čtení**
- **Nenutit děti číst knihy, o kterým si myslíme, že jsou dobré**
- **Význam domácích knihoven**
- **Najít pro dítě správnou knihu ve správný čas – snadno použitelné knihy**
- **Význam darování knih, společného nákupu knih a návštěvy knihovny**

Čtení a škola

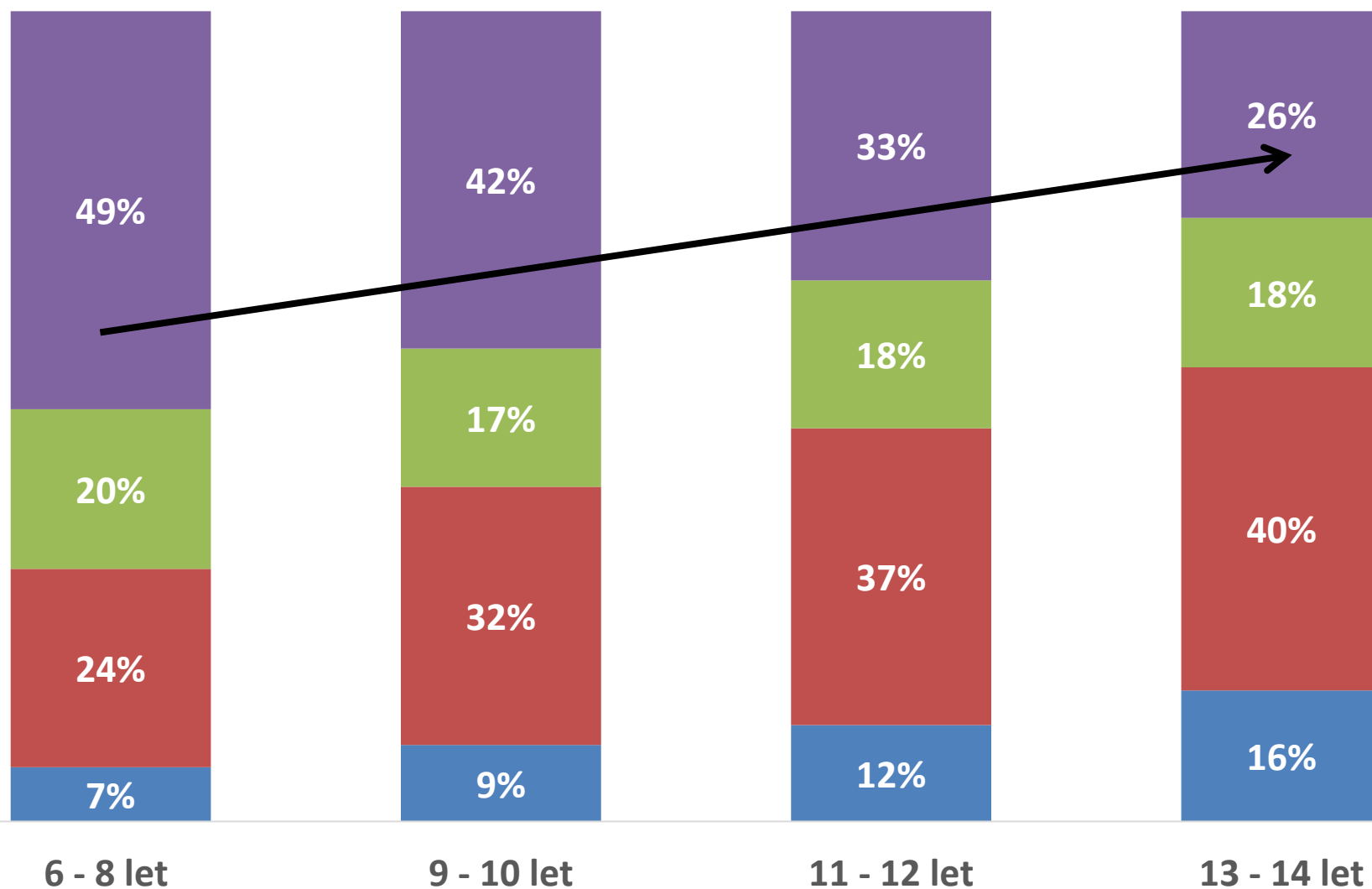
Dostáváš od učitelů seznam doporučené četby?

■ Ano, musím všechny přečíst

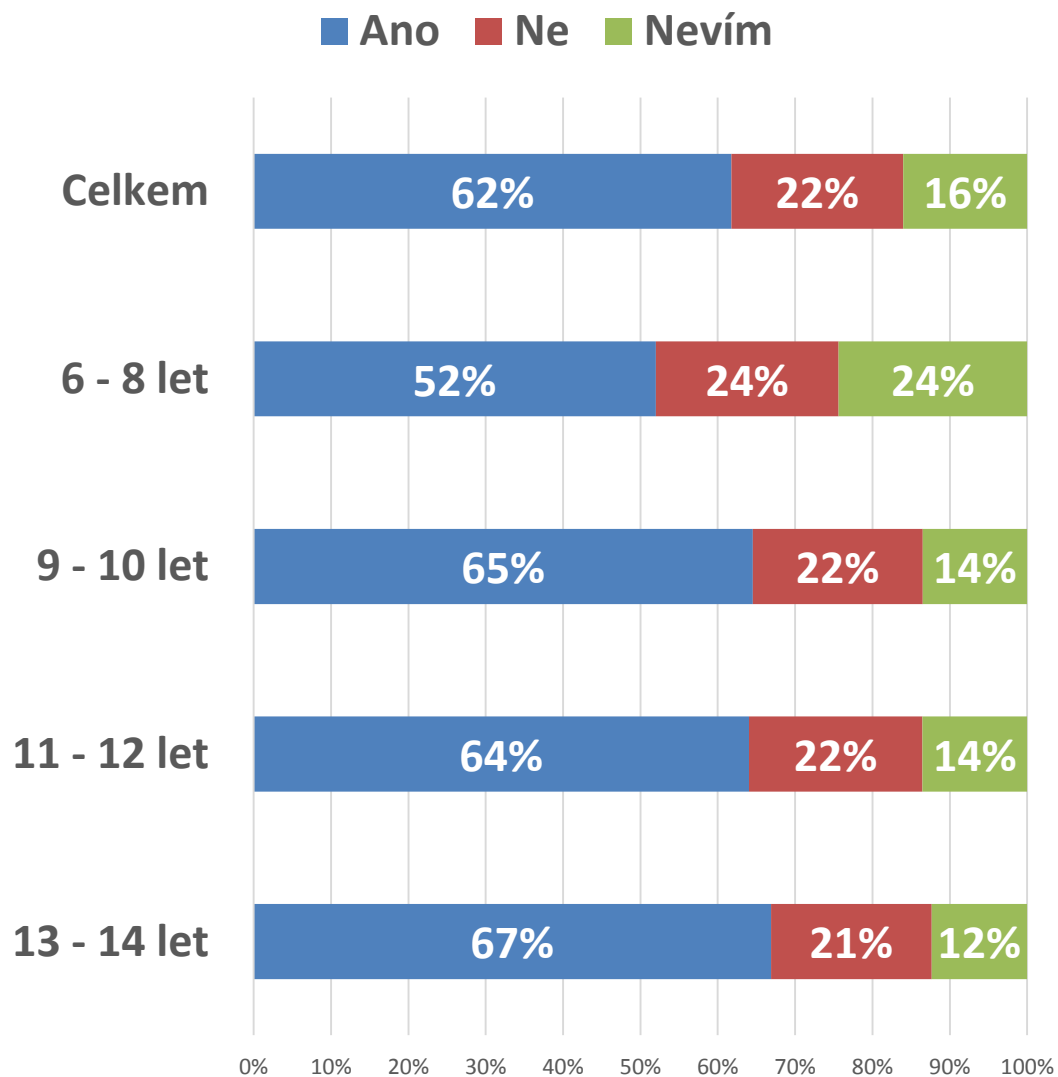
■ Ano, ale musím si vybrat určitý počet

■ Ano, ale mohu si vybrat

■ Ne, nedostávám

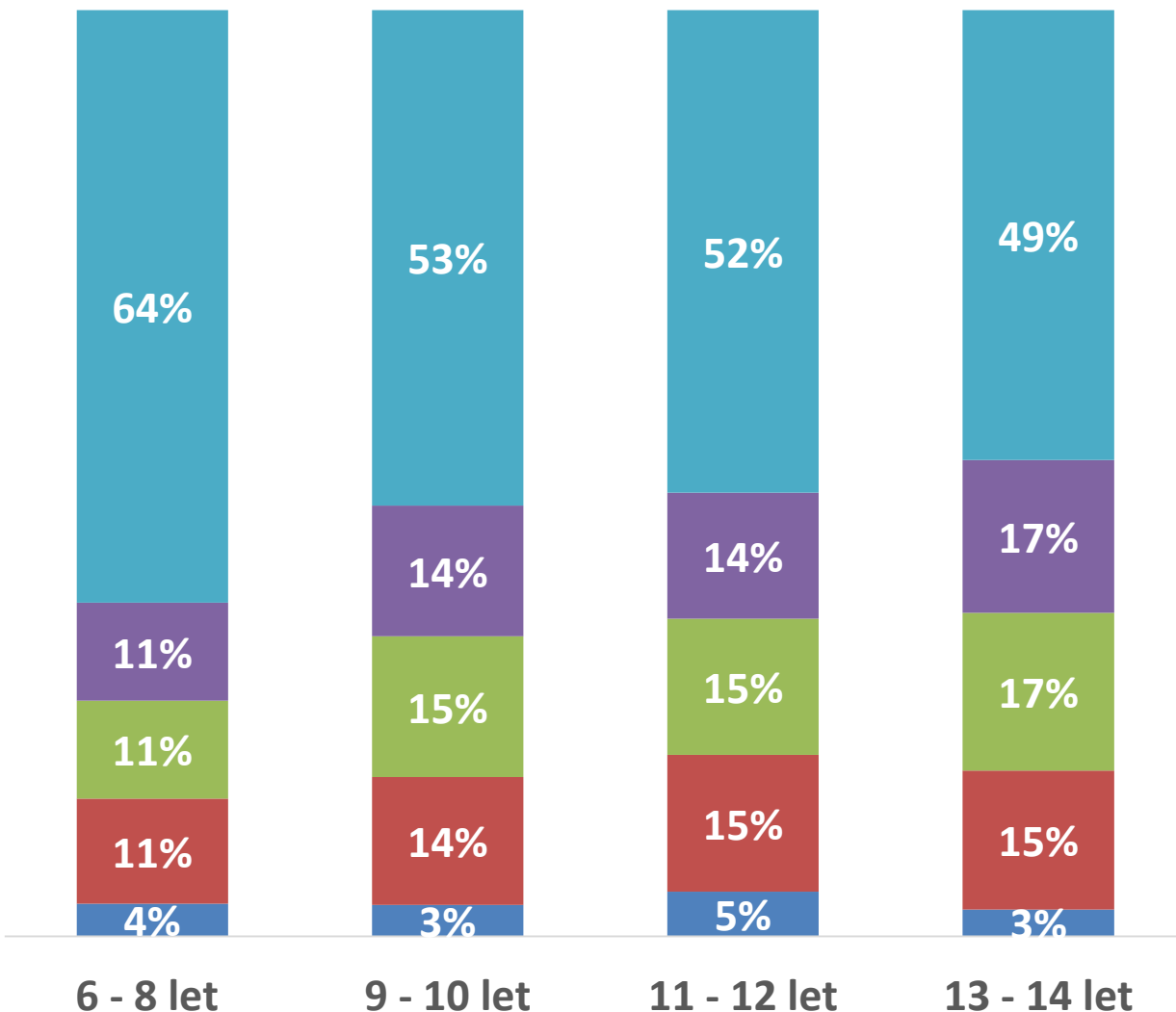
Máte ve škole školní knihovnu (děti 6-14let)?

**38 % škol
nemá vlastní knihovnu?**

Chodíš do školní knihovny (6-14 let)?

- Často (1 - 2 krát týdně)
- Občas (1 - 2 krát za měsíc)
- Zřídka (1 - 2 krát za půl roku)
- Byl(a) jsem tam jednou
- Ne, nikdy jsem nebyl(a)

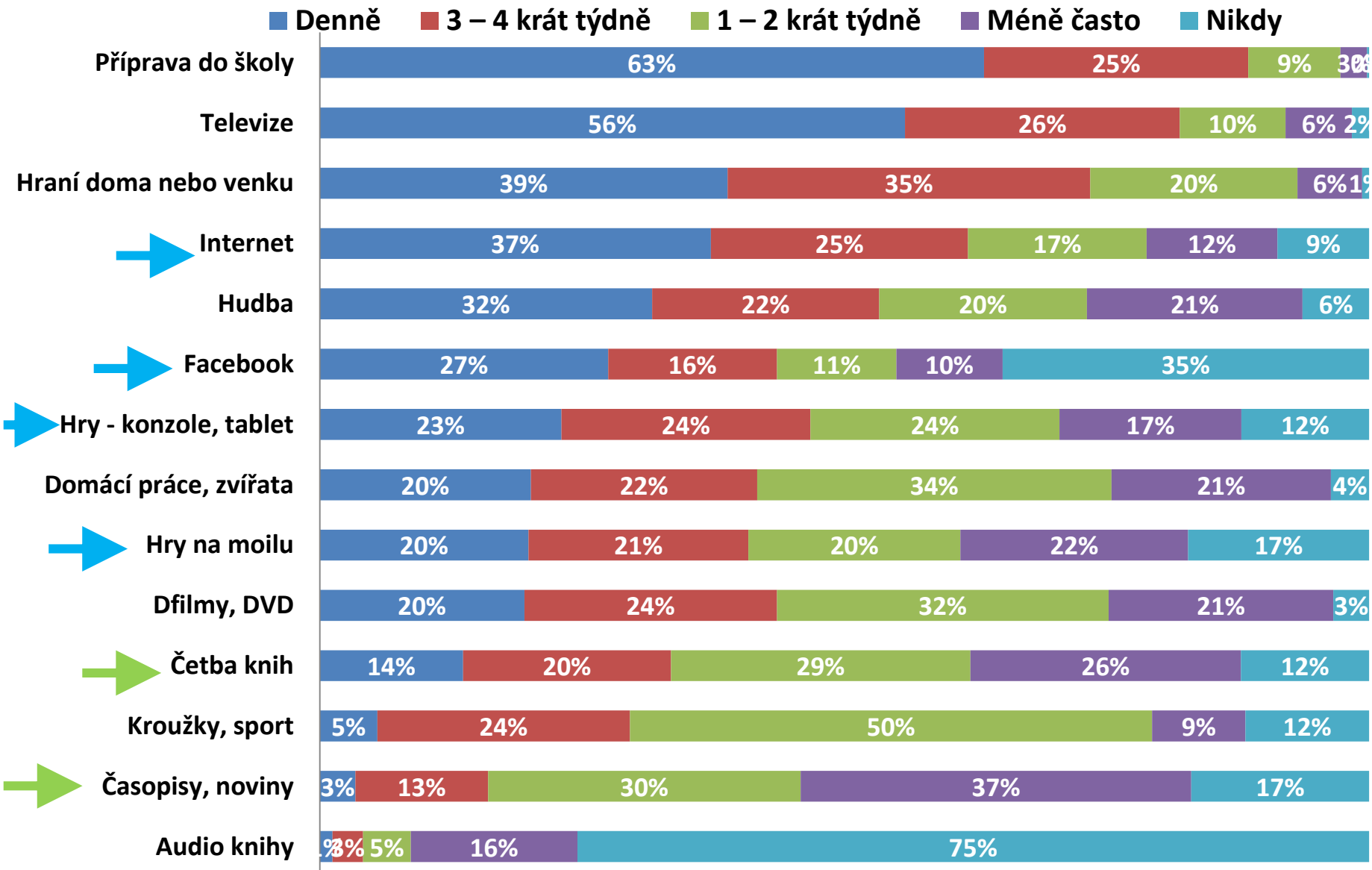
**Polovina žáků
nikdy nebyla
ve své školní
knihovně**

Shrnutí

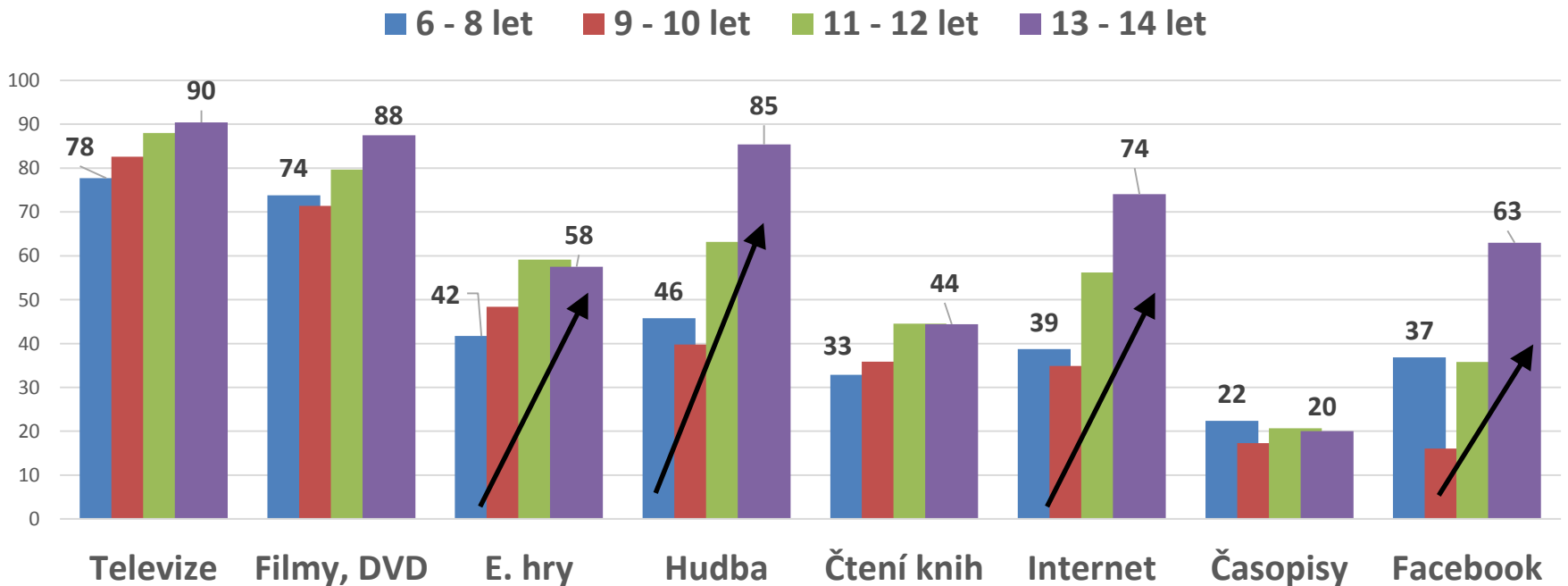
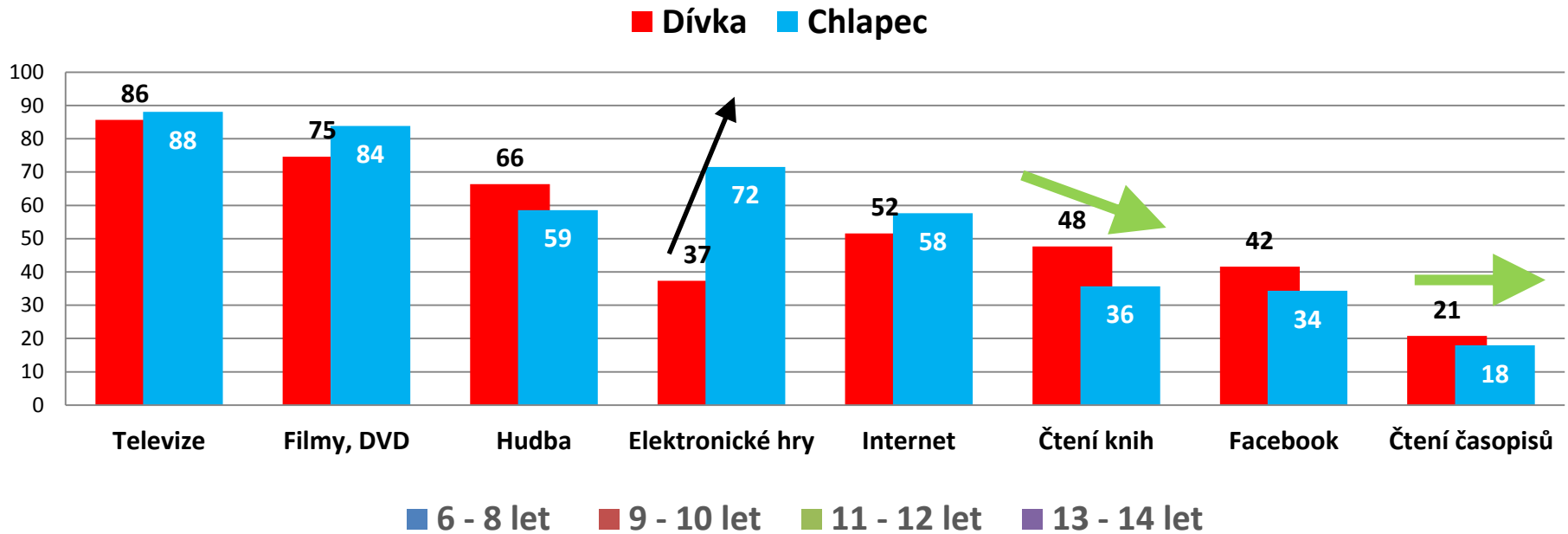
- Čtvrtina učitelů nedoporučuje žádnou četbu
- Hodně učitelů a škol preferuje povinnou četbu
- Děti preferují vlastní výběr
- Polovina dětí nebyla nikdy ve školní knihovně

Děti a jejich volný čas

Jak často se v týdnu věnuješ činnostem? (9-14 let)

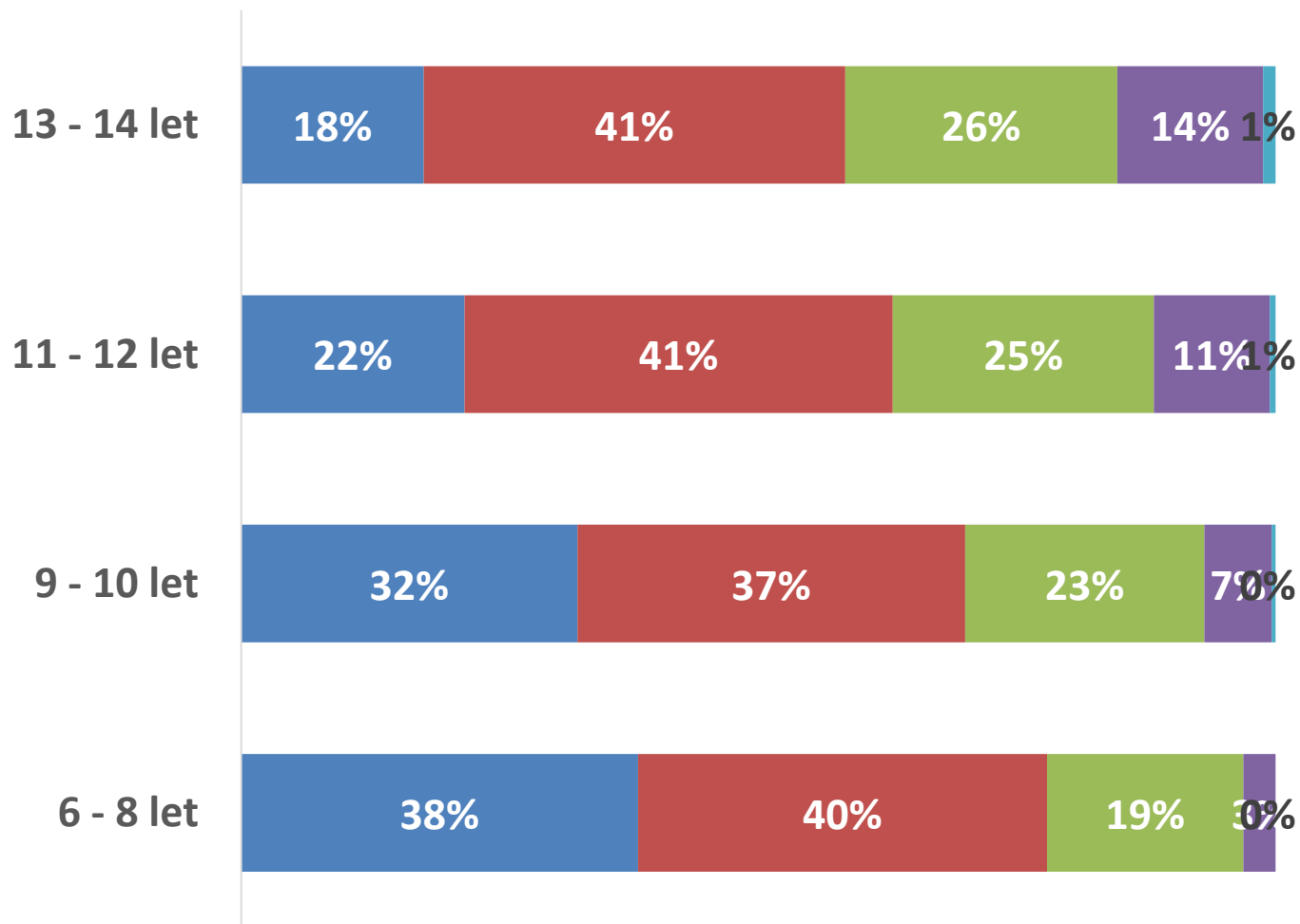

Mediální aktivity - minuty/den (9-14 let)

Četl(a) jsi někdy nějakou knihu v elektronické podobě?

- Nevím, co si pod tím představit
- Ne, lepší jsou tištěné
- Ano, pravidelně
- Ne, ale zkusil bych
- Ano, ale jen pár

Většina dětí nemá žádné zkušenosti s e-čtením

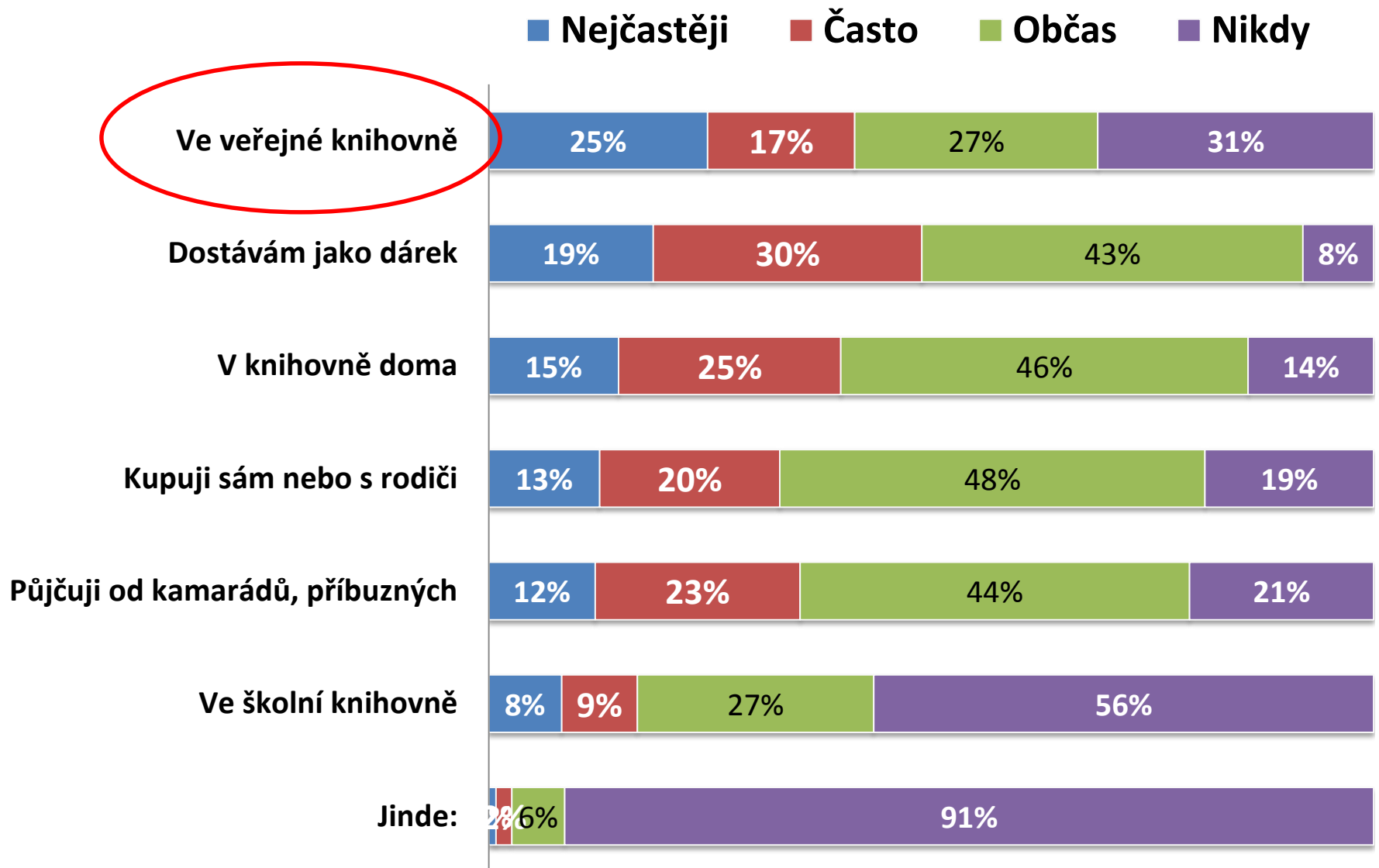
- Vědci z britské organizace National Literacy Trust sledovali **schopnost čtení u dvou skupin chlapců**. Ti, kteří četli elektronické knihy, udělali za čtyři měsíce stejný pokrok jako druhá skupina za dobu osmi měsíců. Jejich progres byl ve výsledku dvojnásobný.
- **U skupiny dívek takového výsledku nedosáhli**, tam byl pokrok skupiny s e-knihami jen o deset procent vyšší než ve skupině čtoucí papírové knihy.

Shrnutí

- **Nejvíce času tráví děti přípravou do školy, televizí, hraním venku a internetem**
- **Vztah k mediálním aktivitám se s věkem proměňuje – rozdíly mezi chlapci a dívkami**
- **S věkem narůstají mediální aktivity – hry, hudba, internet, facebook**
- **Preference: chlapci hry, dívky facebook**
- **České děti zatím nemají zkušenosti s e-čtením**

Veřejné knihovny

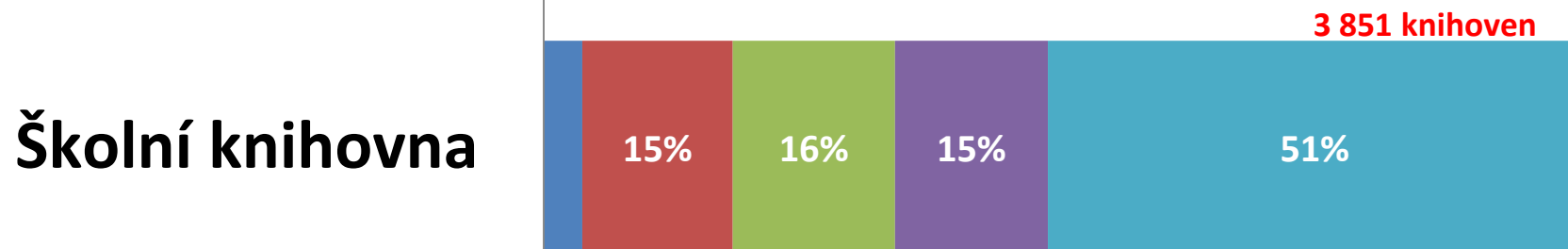
Kde získáváš knihy, které čteš? (9-14 let)

Jak často chodíš do knihovny? (9-14 let)

Školní a veřejná knihovna

Často Občas Zřídka Byl(a) jsem tam jednou Nikdy jsem nebyl(a)

Pokud mají rodiče nižší vzdělání, tak jejich děti spíše nikdy nebyly v knihovně

Jak často chodíš do knihovny?

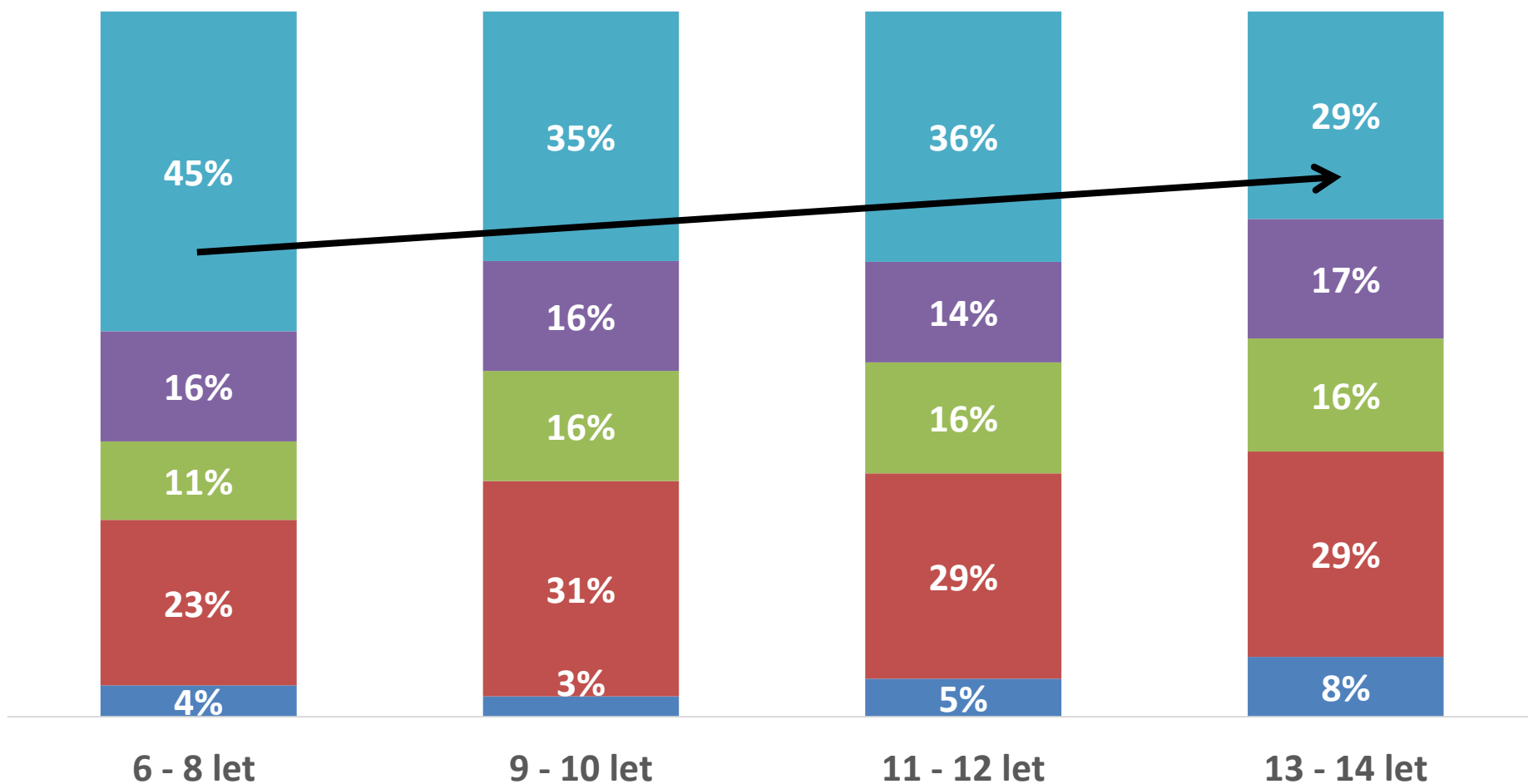
Často (min. 1 - 2 krát týdně)

Občas (1 – 2 krát za měsíc)

Zřídka (1 – 2 krát za půl roku a méně)

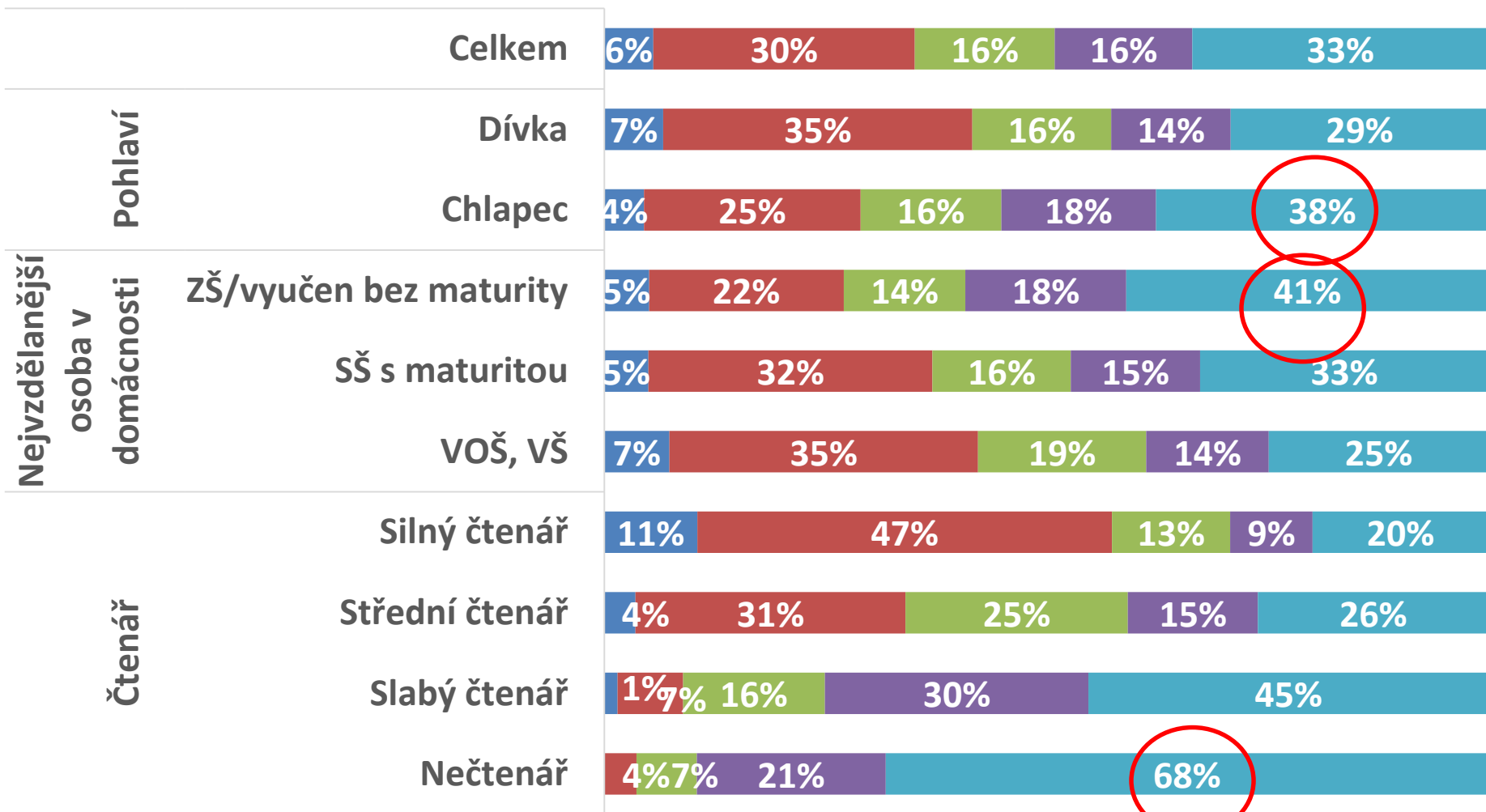
Byl(a) jsem tam jednou

Ne, nechodím a nikdy jsem nebyl(a)

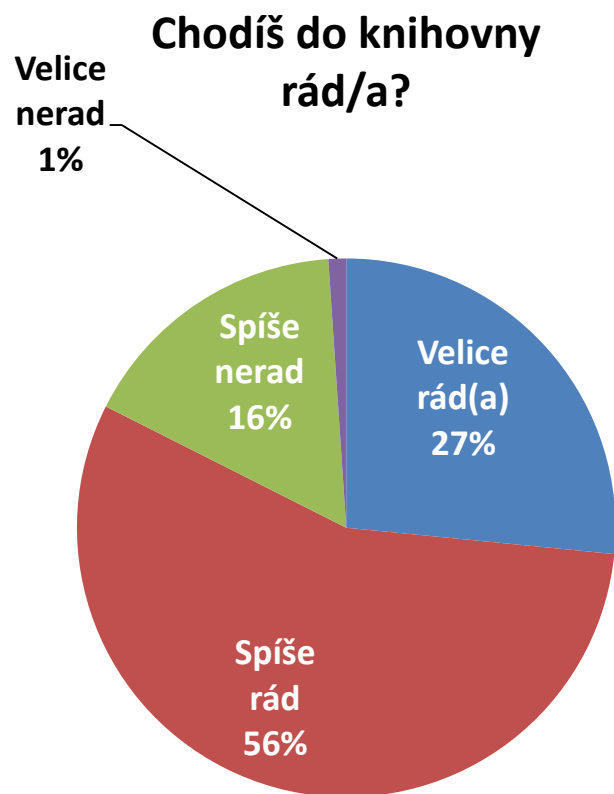

Děti jako návštěvníci knihoven (9-14 let)

- Často (min. 1 - 2 krát týdně)
- Občas (1 – 2 krát za měsíc)
- Zřídka (1 – 2 krát za půl roku a méně)
- Byl(a) jsem tam jednou
- Ne, nechodím a nikdy jsem nebyl(a)

Proč nechodíš do knihovny?

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

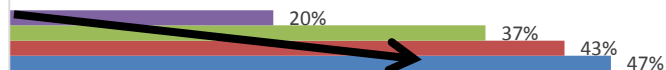
Mám jinou zábavu

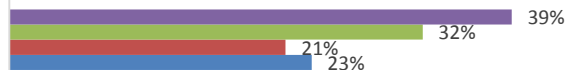
Nemám zájem o knihy

Prostě se mi tam nechce

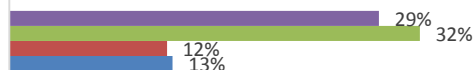
Mám hodně knih doma

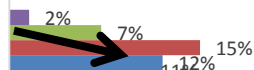
Knihy si získávám jinde

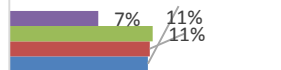
Teď do knihovny nechodím, ale možná,...

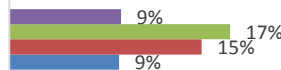
Nenašel(šla) jsem dosud čas

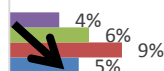
Nelíbí se mi tam

Nevím

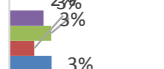
V knihovně nemají knížky, co chci

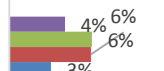
Nemohu si tam povídat nebo poslouchat...

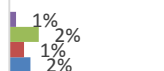
Mám jiný důvod

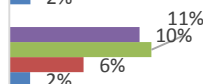
Žádná knihovna není v blízkosti

Nebyli tam ochotní

Nesmím chodit sám a rodiče nemají čas

**Proč
nechodíš do
knihovny?**

■ 6 - 8 let ■ 9 - 10 let ■ 11 - 12 let ■ 13 - 14 let

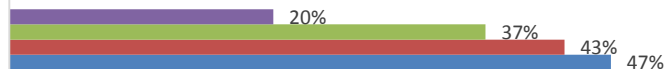
Mám jinou zábavu

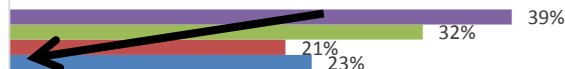
Nemám zájem o knihy

Prostě se mi tam nechce

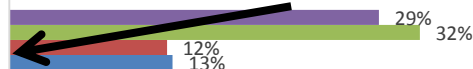
Mám hodně knih doma

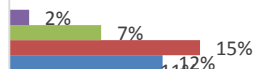
Knihy si získávám jinde

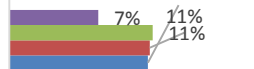
Teď do knihovny nechodím, ale možná...

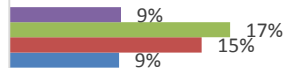
Nenašel(šla) jsem dosud čas

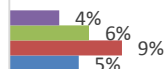
Nelíbí se mi tam

Nevím

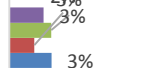
V knihovně nemají knížky, co chci

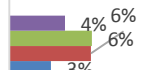
Nemohu si tam povídat nebo poslouchat...

Mám jiný důvod

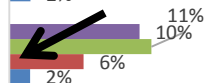
Žádná knihovna není v blízkosti

Nebyli tam ochotní

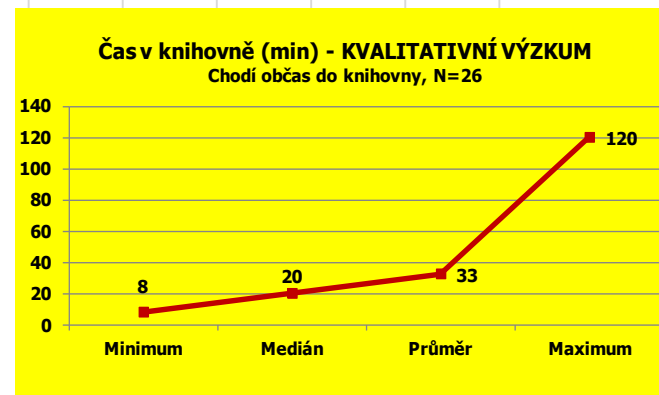
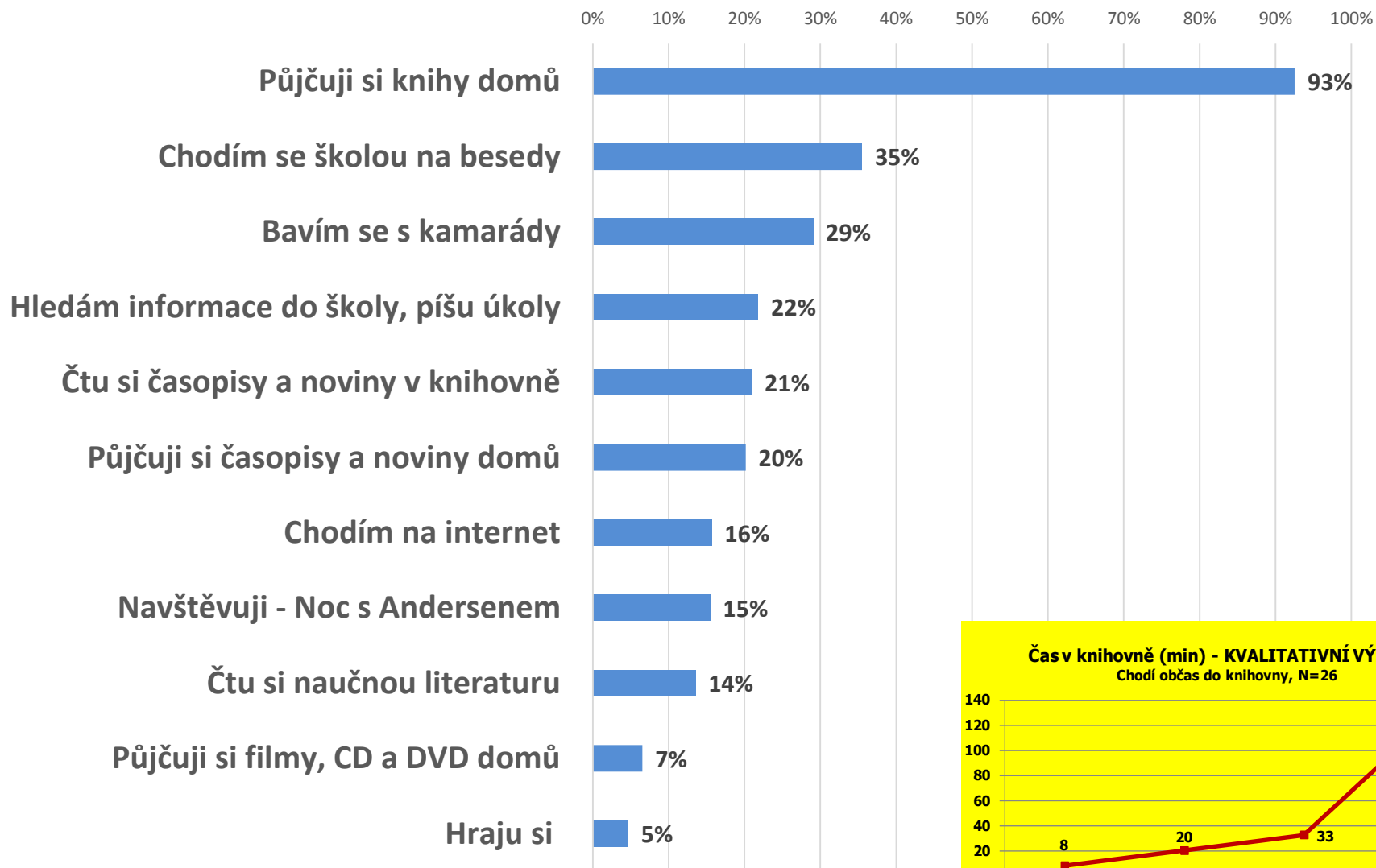

Nesmím chodit sám a rodiče nemají čas

Proč
nechodíš do
knihovny?

Co všechno v knihovně děláš?

Jak ses o veřejné knihovně, kam chodíš, dozvěděl(a)? (9-14 let)

■ Od rodičů, příbuzných, sourozenců

■ Od kamarádů, spolužáků

■ Jinak

■ Z návštěvy knihovny se školou

■ Z informačních letáků ve městě, ve škole

■ Z televize, rádia, facebooku apod.

Všichni

52%

22%

18%

6%

0%

Nečtenáři

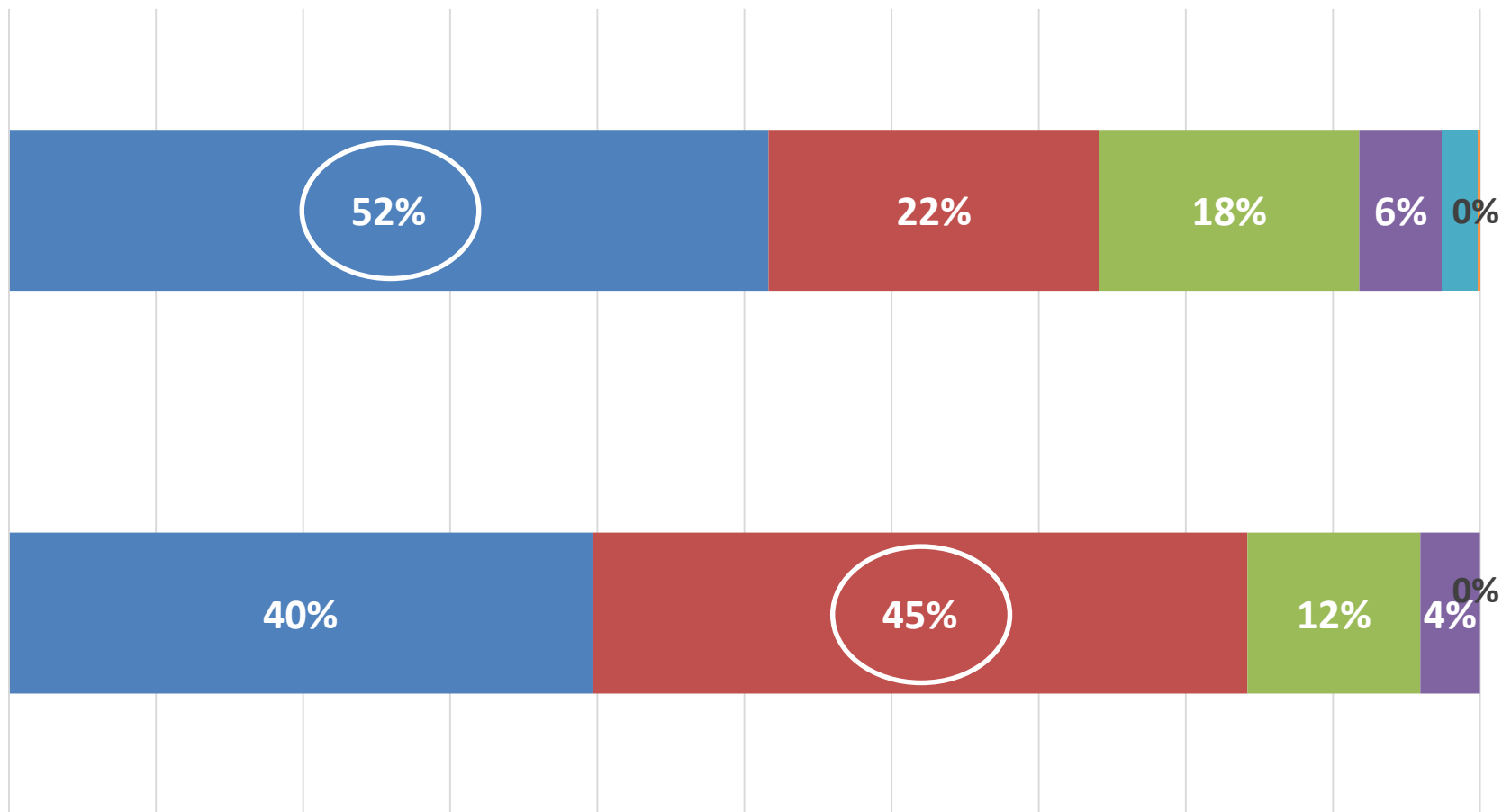
40%

45%

12%

0%

4%

S kým chodíš nejčastěji do knihovny?

■ S kamarádem ■ Se školou ■ S rodiči ■ Se sourozencem ■ Sám/sama

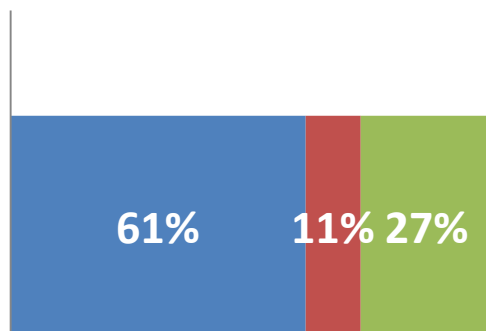

Speciální akce pro děti (9-14 let)

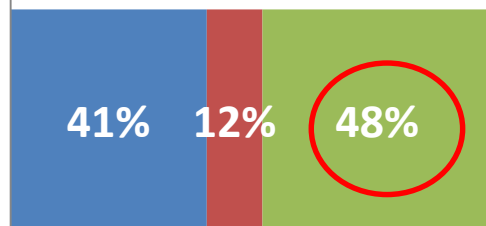
Pořádá veřejná knihovna, kterou navštěvuješ, nějaké speciální akce pro děti

■ Ano ■ Ne ■ Nevím o tom

Pravidelný návštěvník

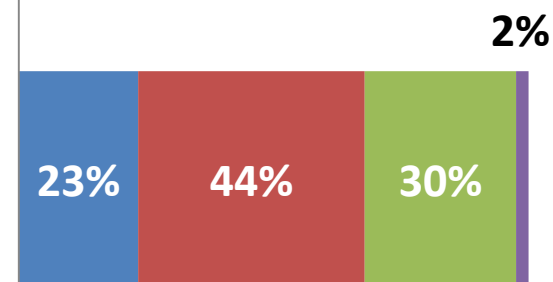
Slabý návštěvník

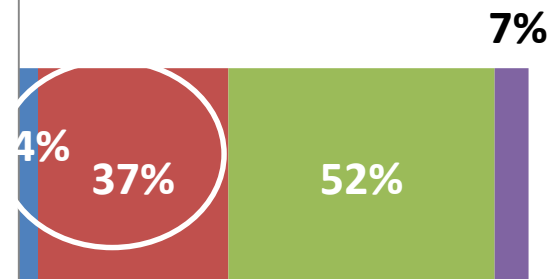
Líbilo by se Ti, kdyby veřejná knihovna takovéto akce pořádala, zúčastnil(a) by ses?

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

Pravidelný návštěvník

Slabý návštěvník

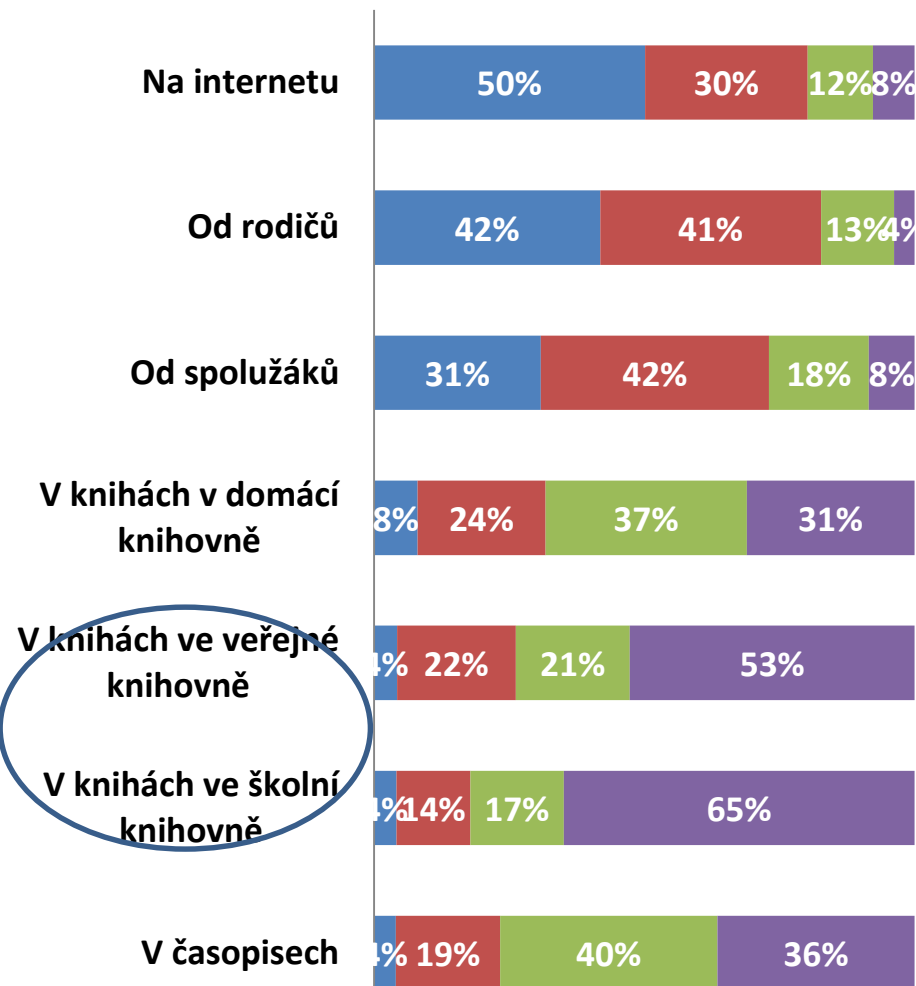

O akcích více informovat slabé návštěvníky knihovny

Kde hledáš informace?

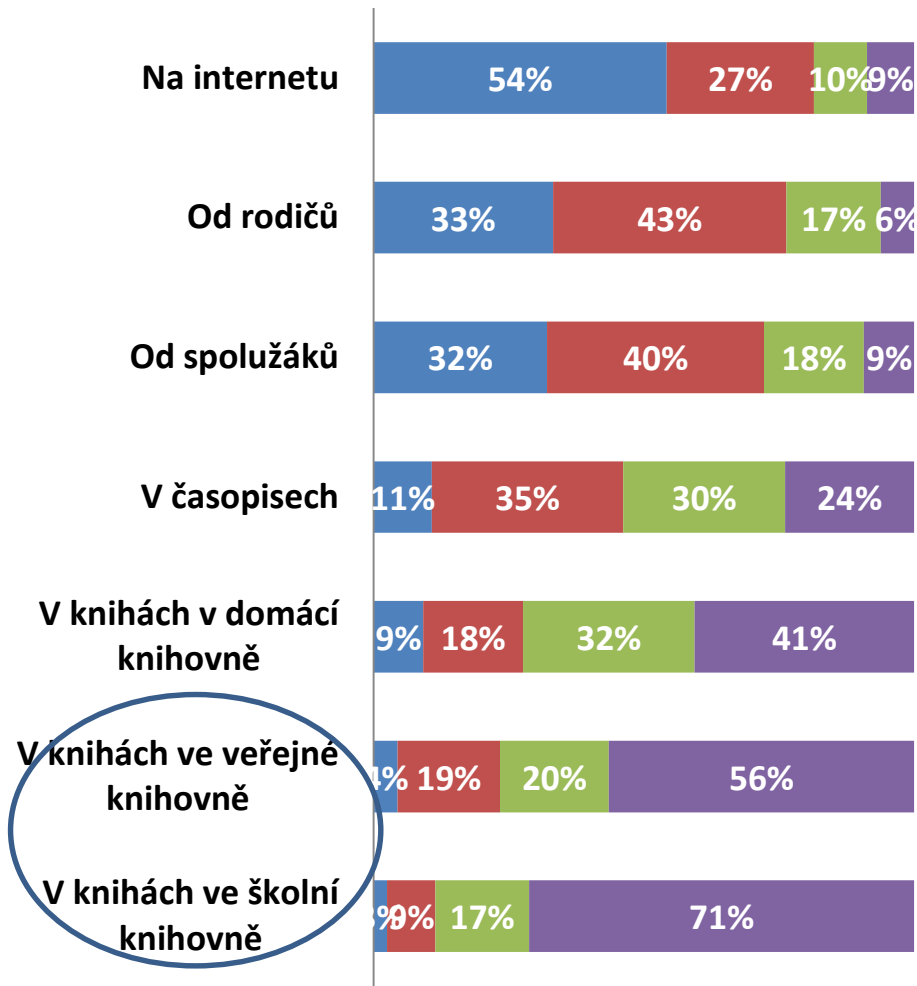
Kde hledáš informace do školy?

Často Občas Zřídka Nikdy

Kde hledáš informace pro své koníčky?

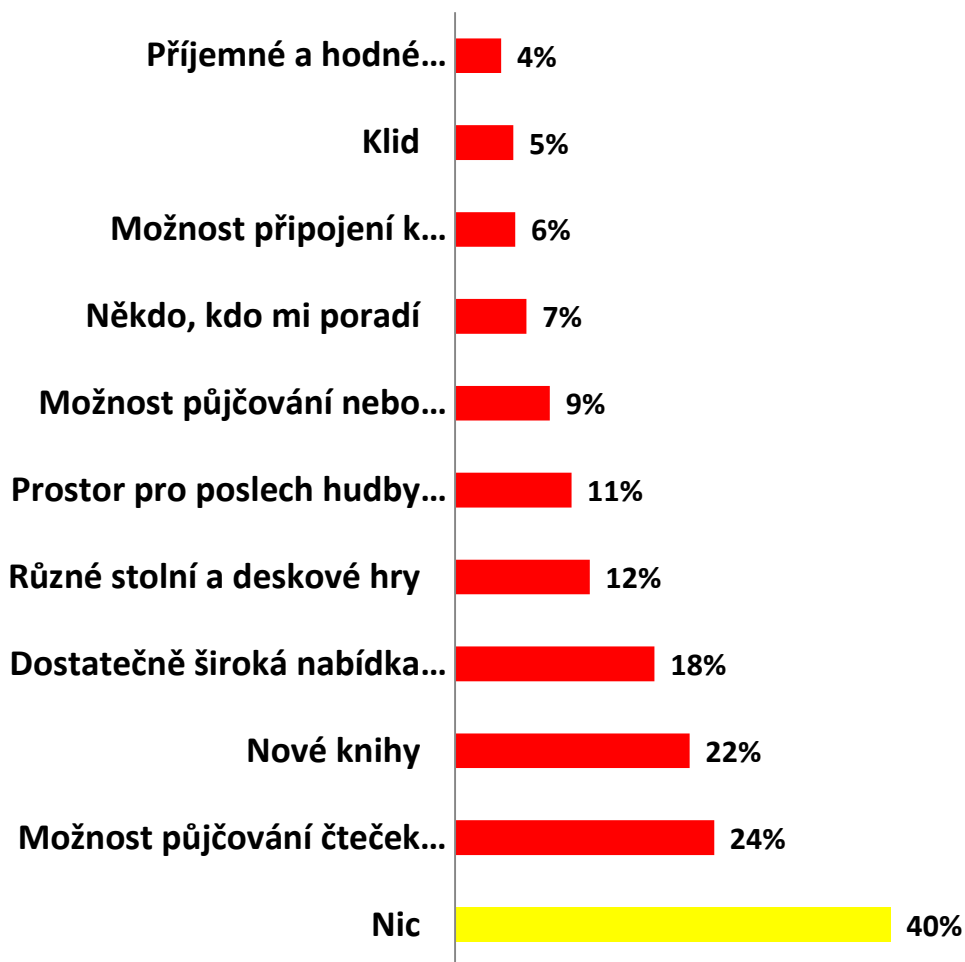
Často Občas Zřídka Nikdy

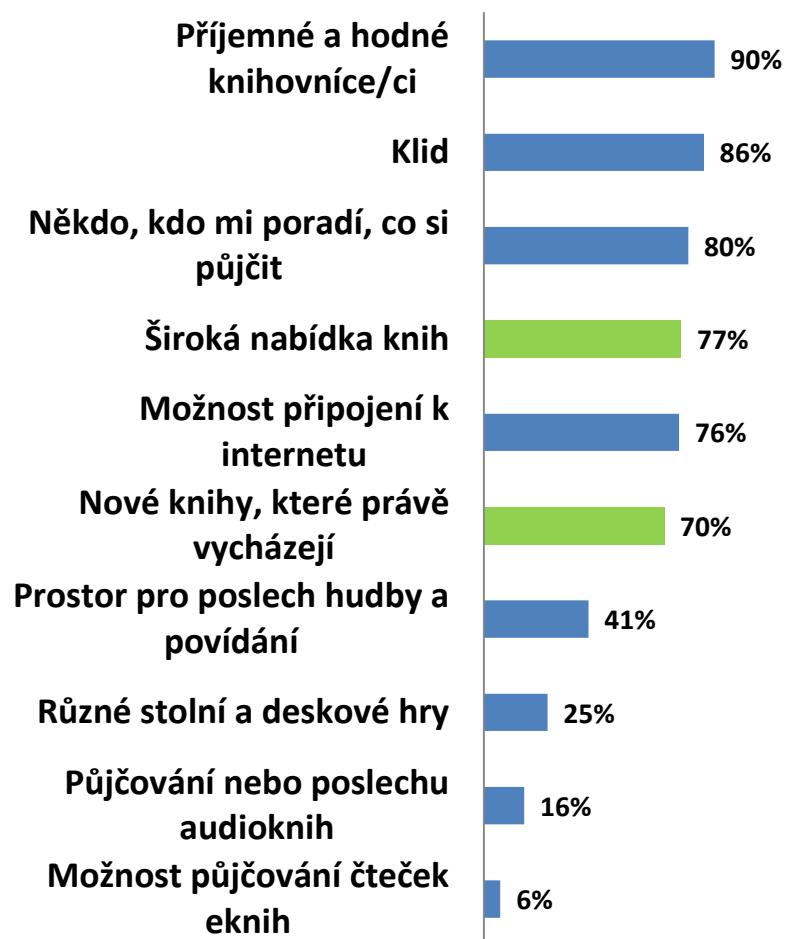
Výrazně klesá informační role knihoven

Co knihovna nabízí, co v knihovně chybí?

Co mi v knihovně chybí?

Co mi knihovna nabízí?

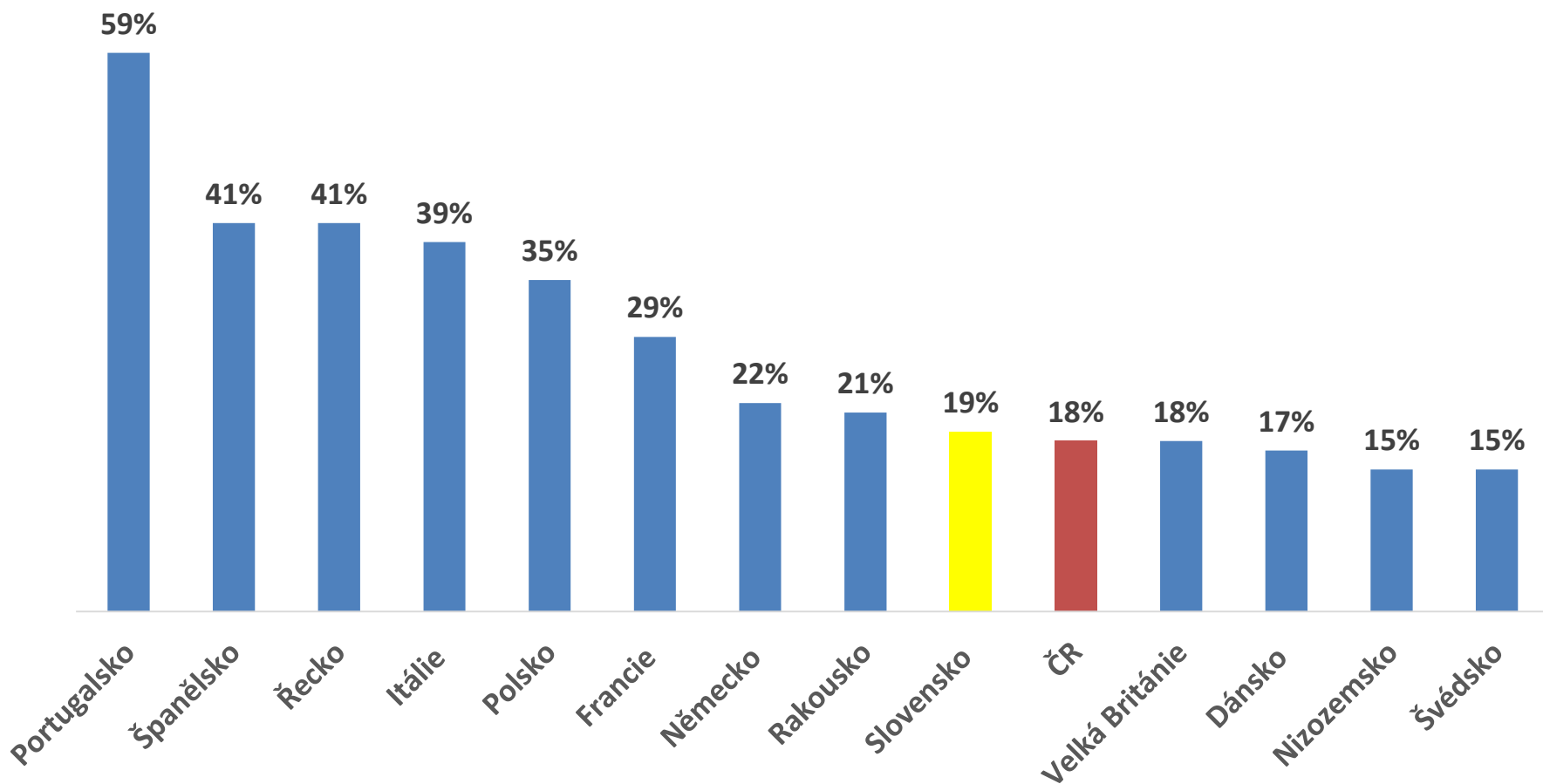
Shrnutí

- Nejčastějším zdrojem knih jsou pro děti dárky, domácí knihovny, kamarádi a veřejné knihovny
- Třetina dětí nikdy nebylo v knihovně
- Problémové skupiny: chlapci, rodiny s nižším vzděláním, nečtenáři
- Proč nechodí do knihovny? – proměňuje se s věkem
 - Preferují zábavu
 - Klesá zájem o knihy
 - Nechce se jim tam
 - Nemají čas
 - Nemají tam knihy, které potřebují
 - Vyčerpávají domácí knihovny
 - Klesá ochota přijít do knihovny
 - Klesá nutnost doprovodu rodičů
- Děti si v knihovně půjčují, chodí tam se školou, baví se s kamarády, hledají informace do školy, píší úkoly
- Nejčastějším zdrojem informací o knihovně jsou rodiče a škola
 - Malé děti chodí do knihovny nejčastěji s rodiči
 - S rostoucím věkem roste vliv kamarádů a samostatnosti
 - Klesá vliv školy
- Kniha a knihovna ztrácí význam jako informační zdroj
- Většině dětí v knihovně nic nechybí

Češi a Slováci patří k silným čtenářským národům

Nepřečetli ani jednu knihu za rok (2007)

Eurobarometr

Čtení je klíčem k mediální kultuře

Jak dlouho ještě?

ČESKÉ DĚTI JAKO ČTENÁŘI

Irena Prázová
Kateřina Homolová
Hana Landová
Vít Richter

České děti jako čtenáři v roce 2013/2014

- Středočeský kraj
- 17.3.2016
- Vít Richter
- Národní knihovna ČR
- vit.richter@nkp.cz